

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Vojna v Španiji še ni končana:

Neuspela pogajanja med Madridom in Burgosom

General Franco zahteva brezpogojno predajo republikanske Španije in je kot odgovor na madridske ponudbe prišel veliko ofenzivo v južni Španiji

MADRID, 27. marca. i. Porte del Rioni, tajnik sveta za narodno obrambo v Madridu, je včeraj po radiu naslovil na burgoško vlado naslednje zahteve madridske vlade:

1. Popolna teritorialna neodvisnost Španije.
 2. Z vojniki, ki so se borili na fronti, naj se lepo postopa.
 3. Osebam, ki jih burgoška vlada smatra za krivce, naj sodi redno sodišče.
 4. Spoštovanje svobode posesti in interesov vojaških osebnosti in javnih uradnikov.
 5. Določitev 25 dnevnega roka, da bo mogoče nekaterim ljudem odpotovati.
 6. Italijanske in maroške čete naj se umaknejo iz Španije.
- Tajnik je nato poročal o poteku dosedanjih pogajanj, ki so se končala brez uspeha zaradi nenadne nerazumljive spremembe stališča vlade v Burgosu. Pogajanja so se vodila že od četrtke preteklega tedna in so potekala ves čas ugodno, potem pa so nacionalisti zahtevali, naj Madrid do sobote preda najprej vse svoje letalstvo kot simbol predaje. Obrambni odbor je pristal na predajo do ponedeljka, če bi prišlo v vseh točkah do sporazuma, kar pa se ni zgodilo.

Francov ultimat

PARIZ, 27. marca. w. Iz španskih nacionalističnih krogov poročajo, da so se pogajanja med svetom za narodno obrambo in generalom Francom o predaji Madrida končala brez rezultata. Obrambni svet je namreč izjavil, da ne more prepričati komunistov in anarhistov o potrebi kapitulacije. General Franco je nato poslal republikancem naslednji ultimat:

Zmago nacionalnih čet v Kataloniji je priznal ves svet, celo rdeči voditelji so bili prisiljeni priznati premoč nacionalističnih čet. Vojna je za republikance izgubljena in predaja njihovih postojank je potrebna Nacionalna Španija vztraja pri svojih ponudbah, v katerih velikodušno odpušča svojim sovražnikom. Pripadnost k stranki in borba na fronti še ni zločin. Pred redno sodišče bodo prišli samo oni, ki so kaj zakrivali in prav tako oni, ki so za nadaljevanje vojne, ker to ne pomeni drugega kakor nesmiselno prelivanje krvi. Če republikanska Španija ne bo kapitulirala, bomo pričeli velepotepno ofenzivo in je zato vsak odpor zaman. Pozivam prebivalstvo, da se ne upira, temveč se vda.

RIM, 27. marca. AA. Agencija Stefani objavlja naslednjo brzojavko iz Burgosa: Pogajanja za predajo Madrida so se razbila zaradi nepopustljivega pogoja generala Franca o brezpogojni predaji. Besede imajo topovi, ki morejo edino odločiti zmago v Španiji. Zmaga generala Franca je izven vsakega dvoma. Bodočnost nacionalne Španije zahteva notranjo jasnost brez sočutja za mednarodne intrige velikih držav.

Madridski zastopniki v Burgosu

BURGOS, 27. marca. AA. (Havas). Včeraj ob 13. se je navzlic močni burji in snegu spustilo na burgoškem letališču zeleno dvomotorno letalo z rdečim kljunom.

Iz letala, za katero trdijo, da je prispelo iz Madrida, so stopili štirje potniki, ki so baje zastopniki sveta za narodno obrambo, in ki so se prišli pogajati v Burgos. Z letališča so bili potniki takoj odvedeni v neko poslopje na civilnem letališču, kamor sta v kratkem prispela še španske obveščevalne službe Gonzalo ter šef javne varnosti polkovnik Undirja. Republikanski emisariji so prinesli odgovor na pogoje, ki so jih postavili nacionalisti za predajo prestolnice. Ker so uradni krogi zelo rezervirani, ni mogoče zvedeti, ali republikanci sprejemajo postavljene pogoje. Letalo z republikanskimi emisariji je ob 17.50 odletelo iz Burgosa.

Francova ofenziva v Andaluziji

Madrid, 27. marca. i. Včeraj je začel general Franco veliko ofenzivo na andaluzijskem bojišču. Po zadnjih poročilih Francove čete naglo napredujejo. Prebile so sovržne postojanke in prodirje okrog 40 km daleč. Zasedle so 12 vasi. Francovim četam se je vdalo več bataljonov republikancev. Baje so že prvi dan nove ofenzive ujele 10.000 republikancev. Zapolnile so tudi mnogo orožja in vojne materiala. Včeraj so letala bombardirala vojaške objekte v Alicentu in povzročila obširno škodo.

Sevilla, 27. marca. AA. Včeraj se je na andaluzijskem bojišču pričela velika nacionalistična ofenziva. Francove čete napredujejo zelo naglo. Več konjeniških polkov je zasedlo slabo branjene republikanske postojanke ter preganjajo sovražnika, ki beži. Francove čete so bile sredi 35 km oddaljene od mesta Jaen, ki so ga republikanci utrdili. V borbah je bilo ujetih nad tisoč republikancev. Več republikanskih čet je izobesilo bele zastave.

Ozemlje, ki so ga zasedle Francove čete v teku včerajšnjega dneva, presega 700 kvadratnih kilometrov. Zasedle so tudi Pozoblanco, ki je 40 km južno od Almadena, in še 40 manjših krajev. Borbe se udeležujejo s posebno velikim uspehom motorizirani oddelki.

Burgos, 27. marca. AA. Nacionalistična ofenziva se nadaljuje z veliko naglico ter so nacionalisti zavzeli precejšnje ozemlje. Francove čete se približujejo reki Gvadalmes. Republikanci ne nudijo skoraj nobene odpornosti. Prebivalstvo sprejema nacionalistične čete povsod z največjim navdušenjem.

Zboljšanje preskrbe Madrida

MADRID, 27. marca. AA. (Havas). Preskrba prestolnice z življenjskimi potrebščinami se je v zadnjem času znatno izboljšala. Posebno so se začele dovajati velike količine mleka. Župan je napovedal, da bo angleški pomožni odbor poslal v prestolnico velike količine življenjskih potrebščin.

Republikansko brodovje še vedno v Bizerti

BIZERTA, 27. marca. AA. Republikanska mornarica je še vedno v Bizerti. Mornarica je v koncentracijskem taborišču v Maghnuju. V kratkem se pričakuje prihod nacionalistične komisije, ki bo pregledala brodovje ter ukinila vse potrebno za njegov prevzem.

Politični obzorik

Beseda poljskega generala

Preteklo nedeljo so z velikimi svečanimi otvorili v Poznaniu na Poljskem Dom maršala Piłsudskega. Na svečanost je bil povabljen tudi vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Ridy-Smigły, ki je na to povabilo poslal v Poznani svojega zastopnika armijskega generala Berbeckega. Berbecki je znan kot eden najuglednejših, pa tudi najposobnejših poljskih generalov. Ko je bil dom odprt, je imel general Berbecki govor, ki je napravil na vse prisotne najgloblji vtis. V svojem govoru je s posebnim poudarkom izjavil: »Naročeno mi je, naj vam povem, da prihajajo težki časi, ki zahtevajo enotnost vsega naroda radi državne obrambe. Mi Poljaki se moramo spomniti besed našega pesnika, ki je rekel: »Vsaka hiša bo naša trdnjava.« Te besede imajo danes poseben pomen. Vsaka hiša in vsaka koliba mora v primeru potrebe postati poljski Alcazar. Današnja situacija zahteva vojaško pripravljenost ne samo vseh moških, marveč tudi žensk in mladine. Vrhovni komandant računa v teh težkih časih na pripravljenost in poštrevnost vsega prebivalstva Poljske republike.« — V nedeljo in ponedeljek so imele v Varšavi konference štiri največje poljske opozicijske stranke: kmetska stranka, katoliška delavska stranka, nacionalna demokratska stranka in socialno-demokratska stranka. Sprejele so enako se glasečo resolucijo, v kateri pozivajo državnega glavarja — prezidenta Moscickiego, naj glede na težko mednarodno situacijo pokliče na krmilo vlado narodne enote in uvede v politično življenje široke narodne mase, ki so bile do sedaj nasproti vladnemu taboru v opoziciji, da bi se tako razširila odgovornost za varnost Poljske.

Znat' se mora!

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« piše: »V budžetski debati v narodni skupščini je govoril tudi poslanec Nedeljko Savić, ki je obenem tudi predsednik »Saveza trgovskih združenj«, in je iznesel ta-le zanimiv slučaj: »V Skoplju so se pred leti trgovci naveličali načina, kako se vrši razrez trošarine in so se obrnili na davčno oblast s prošnjo, da bi jim kontingentirala davke in povedala trgovski organizaciji, koliko se od trgovcev v Skoplju zahteva, da plačajo davkov. Trgovci bi nato določili kontingent pravno porazdelili na posameznike po njihovi davčni moči, na kar bi to kontingentirano vsoto plačali državi. Finančni direktor je prošnjo ustreget in dovolil, da so skupski trgovci med sabo izvršili razrez davkov in jih plačali. Tako je bilo vse v redu in ni bilo nobenih pritožb od strani trgovcev, ne od strani davčne oblasti. Pri tem pa se je ugotovila ta-le stvar: Neka trdnja, ki se je doselila iz Soluna in delala velike in dobičkonosne kupčije, je plačala davka okrog 250.000 din. Pa ji ni bilo težko to plačati. Prav nič se ni pritoževala in bila je zadovoljna. Pa je prišel k tej trdnji odvetnik in ji rekel: »Kaj, ti plačaš davka 250.000 din, zakaj ne spremeniš svojega podjetja v delniško družbo pa boš plačal manj davka.« In lastnik trdnje je poslušal ta nasvet in spremenil trdnjo v delniško družbo. Drugo leto pa je ista firma plačala davka piši in beri — 2000 din! S to transakcijo si je prihranila — celih 248.000 din!«

Eden za izvenstrankarsko vlado v Angliji

LONDON, 27. marca. AA. (Reuter) Poročilo se ve, da je prišlo med članje vlade do nesporazuma in da obstoji možnost, da bo Chamberlain podal ostavko. Reuterjev diplomatski urednik poroča, da te vesti nimajo nobene podlage in da izvirajo morda od tod, ker je sedaj v Angliji na dnevnem redu vprašanje uvedbe obvezne vojaške službe in ker obstojajo glede tega v vladi bržkone razna naziranja. Ministrski svet bo o tem razpravljal na svojih prihodnjih sejah.

Bivši angleški zunanji minister Eden je imel sredi v Gimsbyju govor, v katerem je izjavil, da je neobhodno potrebno, da se čim prej sestavi izvenstrankarska vlada, katere naloga bi bila pospešiti vojaške priprave Anglije ter zavzeti v zunanji politiki energično stališče.

Japonska bo vrnila Karolinsko otočje?

LONDON, 27. marca. d. »News Chronicle« poroča, da je japonska vlada ponudila Nemčiji vrnitev Karolinskega otočja na Tihem oceanu, da bi »pokazala dobro voljo in podala drugim silam primer za vrnitev bivših nemških kolonij«. Ta ponudba je bila izvršena s pridržkom, da se otočje vrne Japonski, čim bi Nemčija ponovno pridobila svojo kolonijsko posest od Velike Britanije in Francije.

Borzna poročila.

Curib, 27. marca. Beograd 10.—, Paris 11.77, London 21.81, New York 44.50, Bruselj 74.80, Milan, 23.40, Amsterdam 235.85, Berlin 178.37, Praga —, Varšava 83.50, Bukarešta 3.37.

Rumunija se bo branila, če bo napadena

Izjava min. predsednika Calinesca francoskemu novinarju

PARIZ, 27. marca. d. Diplomatskega urednika lista »Paris Soir« Julesa Sauerweina je včeraj sprejel v avdienci rumunski kralj Karol, takoj po tej avdienci pa mu je predsednik rumunske vlade Calinescu izjavil:

Radi bi vedeli, kaj se je dogodilo, in vam bom povedal. Rumunija je v miru nadaljevala delo obnove in reorganizacije v znaku novega režima. Pripetilo se je nenadoma, da so okoli nas mobilizirali čete v mnogo večjem številu, kakor bi zahtevali priznani cilji. Mi smo morali takoj misliti na varnost naših mej. Obstoji dejstvo, o katerem ne more biti nobenega dvoma. Če bo Rumunija napadena, se bo branila, pa naj bo napade kdorkoli. Čuvala bodo do skrajne mere svojih sil celotnost svojega ozemlja. Rumunija se bo borila ne glede na končni izid vojne. Mi moramo iziti iz zgodovine kot ljudje, dostojni odgovornosti, ki jo je usoda naložila našemu pokolenju.

Pozvali smo pod orožje nekoliko letnikov rezervistov, da bi ojačili naše zaščitne čete. Poudariti moram patriotsko navdušenje ljudi, ki so se odzvali našemu pozivu. Obveznikov se je prijavilo trikrat več, kakor jih je bilo vpoklicanih. Tudi to dokazuje razpoloženje in discipliniranost v državi. Ob tej priliki smo se mogli prepričati, kakšna so čustva in kakšna je prava sila našega naroda.

Kar se tiče gospodarskega sporazuma, ki je bil sklenjen z Nemčijo, moram po udariti, da nima nobene zveze s poslednjimi mednarodnimi dogodki. Pogajanja so se pričela še meseca februarja. Po raznih teritorialnih spremembah v srednji Evropi, je nastala potreba, da se konvencija iz l. 1935 prilagodi novemu položaju. Sedanjini sporazum je obdržal pravni okvir in tehnične pogoje stare konvencije. Zmenjava blaga se bo izvrševala v skladu z obstoječimi rumunskimi zahtevami, ne da bi se izpremenile trgovske zveze, ki jih ima Rumunija z ostalimi državami.

Gospodarski dogovor med Nemčijo in Slovaško

Carinska in denarna unija za sedaj še ne bo uvedena

BERLIN, 27. marca. (DNB). Med obiskom slovaškega ministra za zunanje zadeve Dürčanského in ministra Tukeya v Berlinu so razpravljali tudi o gospodarskih in finančnih vprašanjih. Carinska in denarna unija med Nemčijo in Slovaško se za sedaj ne bo izvedla, pač pa bo Nemčija pomagala Slovaški razvijati gospodarstvo in denarni sistem. Med obema državama je podpisan sporazum o plačilnem prometu. Nemška vlada je obljubila, da bo dala čim več ugodnosti za uvoz slovaškega blaga. Do novega sporazuma bo Nemčija dovolila uvoz v okviru, ki ga želi slovaška vlada. Dosežen je bil tudi sporazum o plačilnem prometu med Slovaško in češkomoravskim protektoratom. Da bi se olajšala prilagoditev novega položaja, bo vladal svoboden carinski sistem med češkomoravskim protektoratom in Slovaško na eni ter sudetskimi kraji na drugi strani.

Popis židovskega imetja na Češkem

PRAGA, 27. marca. AA. Na predlog gospodarskega odbora namerava vodstvo stranke narodnega edinstva predlagati vladi, da bo 15. aprila izvršil popis imovine, ki pripada židom. Lastniki židovskega premoženja bodo dolžni izvrševati svoje posle pravilno in pošteno. Vlada naj dobi na osnovi gornjega predloga pravico nadzorstva nad židovskimi podjetji, ki ne bi hotela izvršiti popisa. Židom bo prepovedano prepisovati imovino na druge osebe. Kot židje se bodo smatrale osebe, ki imajo za prednika do tretjega kolena žida.

Hudsonova misija v Moskvi končana

MOSKVA, 27. marca. AA. Pogajanja med angleškim državnim tajnikom za prekomorsko trgovino Hudsonom in komisarjem za trgovino Nikolajem so se v soboto nadaljevala in so bila včeraj končana. Opoldne je priredil Litvinov angleškemu delegatu banketu. O pogajanjih bo danes izdan uraden komuniké. Hudson bo odpotoval danes v Helsinke.

Gospodarski položaj Češke in Slovaške

PRAGA, 27. marca. (Reuter). Predsednik upravnega odbora Živnostenske banke je izjavil na zborovanju delničarjev, da gospodarski položaj na Češkem in Moravskem ne daje povoda za pesimizem, ker bo Nemčija odkupila velik del industrijskih proizvodov Češke in Moravske.

Odmev Mussolinijevih izjav

Francija bi rada vedela za podrobnosti italijanskih zahtev

BERLIN, 27. marca. i. Včerajšnji govor Benita Mussolinija je v Parizu in Londonu in vsem inozemstvu napravil globok vtis. V londonskih političnih krogih sodijo, da je možnost za francosko-italijansko pogajanja še odprta. Napetost političnega položaja v Evropi, ki je pretekli teden dosegla svoj višek, je popustila. Izjava Mussolinija, da si Italija želi za dolgo dobo mir, smatrajo tu za glavno točko njegovega govora. V političnih krogih v Parizu so sprejeli Mussolinijev govor z rezervirano. Današnji londonski listi ugotavljajo, da je Mussolini prvič javno izjavil, da ima zahteve glede Sueza, Džibutija in Tunisa.

Berlin, 27. marca. AA. (DNB). Nemški listi naglašajo v komentiranih velik pomen Mussolinijevih izjav. »Völkischer Beobachter« piše, da je tisk zapadnih demokracij v zadnjem času trdil, da so najnovejši dogodki v Evropi omajali os Berlin-Rim. Po jasnih besedah nemškega kanclerja v brzojavki, ki jo je poslal Mussoliniju in po Göringovih izjavah smo čuli včeraj besede Mussolinija, ki jih je naslovil na borce fašističnih organizacij. To so jasni odgovori na vse trditve demokratskih spekulantov. Mussolini je dejal: Smer naše politike je določena. Istočasno je Mussolini to smer tudi naznačil. Z odločnimi besedami je naglasil, da oni, ki brani pravico, želi mir, da pa se ne boji vojne. Demokratski svet zdaj ve, kaj Mussolini misli in se lahko po tem ravna. List »Montag« piše, da je Mussolini ponovno dokazal svetu, da os Rim-Berlin ne pomeni navadne zveze, temveč pravo skupnost dveh revolucij, ki korakata po isti poti. Totalitarne države ne ogražajo niti Anglije, niti Francije, toda vsakdo, ki bo zaradi lastnih interesov ustvarjal kak »pakt proti napadalcem«, dela kot država, ki pripravlja »neizzvan napad«.

PARIZ, 27. marca. w. Vsi današnji francoski jutranjiki objavljajo obširne komentirje k včerajšnjemu govoru Benita Mussolinija in podčrtavajo, da je znova načel vprašanje Tunisa, Džibutija in Sueza. »Paris Soir« sodi, da je to nekaj pozitiv za pogajanja. »L'Intransigeant« piše, da Mussolinijev govor ni bil tako vznemirljiv, kakor so pričakovali. Ni znano, kaj hoče Italija imeti. Če gre samo za pot po Sredozemskem orju, se lahko o tem, ko bodo točno začrtane meje, razpravljalo. »Temps« pripominja, da je bil govor sprejet z velikim zanimanjem. Mussolini je potrdil svojo pripadnost k politiki osi Rim-Berlin. To ni nov faktor in je polna politična realnost, vsekakor pa je še pustil odprta vrata za pogajanja. Francija, ki še nikomur ni odrekla svojega sodelovanja pri mednarodnih razgovorih, je tudi to pot pripravljena za razgovore, vsekakor pa je treba točno vedeti, kakšne zahteve postavlja Italija. V Mussolinijem govoru v tem pogledu ni dovolj jasnosti. Vedeti je treba, kaj želi Italija.

PARIZ, 27. marca. AA. (Havas): Listi komentirajo obširno Mussolinijev govor

glede italijanskih zahtev na Sredozemskem morju. »Petit Parisien« pravi, da nima Francija ničesar zahtevati od Italije, če pa se želi rimska vlada pogajati, potem lahko najde v palači Farnese pooblaščenega zastopnika Francije, ki bo vzel na znanje italijanske želje. Prav tako ima italijanska vlada v Parizu svojega poslanika, ki jo zastopa na Quaiu de Orsay. Italija trdovratno smatra, da je njen življenjski prostor morje, ki pljuska ob obalah kontinentalne Francije, Korzike, severne Afrike in Sirije, toda Italija ne sme pozabiti, da je Sredozemsko morje za Francijo prav tako prostor, ki pomeni zanjo življenjske interese. »Journal« pravi med drugim, da se navzlic gotovim Mussolinijevim izjavam ne more za njegov včerajšnji govor reči, da bi pomenil dolivanje olja v ogenj. Mi bi želeli samo to, da bi Mussolinijev govor vseboval iskrene želje za sporazum. »Jour« svetuje, naj se ne odstopi nobeno ozemlje Italiji, vendar pa naj se vodi račun o lokalnih italijanskih interesih, kjer je to glede na novi položaj mogoče. »Petit Journal« smatra, da so pogajanja mogoča, ako Italija, ki postavlja svoje zahteve, svoje želje točno formulira, pri tem pa ne sme zahtevati francoskega ozemlja. Italija mora dovoliti, da Francozi zasedejo Sejk Said, ki pripada Franciji.

Kitajski uspehi

SANGHAJ, 27. marca. d. Kitajci poročajo o novih uspehih svojih čet v bližini Hangčova. Posrečilo se jim je po dvodnevnih bojih presekati zveze japonskih ofenzivnih čet. Kitajci trdijo, da je njihovo topništvo porušilo most preko reke Čientang in na ta način odrezalo tisoč japonskih vojakov od zaledja na drugi strani reke. Ta japonski oddelek so kitajske čete popolnoma unišile. Prav tako je kitajsko letalstvo izvršilo nenaden napad na japonske vojne ladje na Čientangu ter je potopilo dve ladji, več pa poškodovalo.

SANGHAJ, 27. marca. d. Z japonske strani poročajo uradno, da so japonske čete vkorakale v Nancang, glavno mesto pokrajine kiangsi.

Japonsko-ruska pogajanja

Moskva, 27. marca. AA. Japonski veleposlanik Togo je obiskal komisarja za zunanje zadeve Litvinova ter se razgovarjal z njim zaradi spora o ribolovu na Daljnem vzhodu. Pogajanja potekajo ugodno ter je v mnogih točkah prišlo že do načelnega sporazuma. Togo bo o tem poročal svoji vladi.

Korinški prekop zopet zasut

ATENE, 27. marca. br. Zaradi dolgotrajnega dežja je korinški prekop zopet zasul zemeljski plaz. Potopili sta se dve ladji, ena grška in ena francoska. Plovba po prekopu je do nadaljnjega ustavljena.

Upadanje rojstev in zaštita materinstva

Zanimive ugotovitve Jugoslovenske unije za zaščito otrok v Ljubljani

Ljubljana, 27. marca. Zmanjšanje rodnosti v Sloveniji je posledica mnogih činiteljev, a nedvomno ne najmanj gospodarskih, saj je upadanje števila rojstev postalo očitno zlasti med gospodarsko krizo. Napadno bi si razlagali zmanjšanje števila rojstev s tem, češ da tudi v Sloveniji prihajajo do izraza isti vplivi kakor v zahodnih državah; čim na prednja država je, tem manjše je število rojstev in tem nižja je umrljivost. Takšne razlage so napačne. V resnici se Slovenija izmed vseh pokrajin v državi po svoji civilizacijski stopnji najbolj približuje zahodnim državam, kar pa še ni odločilno. Morda je odločilnejše, da je življenjski standard kljub precej visoki kulturni stopnji pri nas mnogo nižji kakor v naprednejših državah. Pozabiti pa ne smemo, da je umrljivost otrok pri nas izredno visoka, kar je posebno usodno, zaščita materinstva je zelo pomankljiva.

Jugoslovenska unija za zaščito otrok v Ljubljani je proučila, kakšna je zaščita materinstva pri nas ter ugotovila, da noseče žene, porodnice in otročnice v veliki večini ne uživajo primerne socialne in ne zdravstvene zaštite. Kako je naglo začelo nazadovati število rojstev v Sloveniji, nam kaže število: v letu 1921 do 1925 je bilo v Sloveniji 164.944 rojstev, v letu 1931 do 1935 pa samo 151.000. Rodnost se je po vojni v primeri s prejšnjimi časi izredno zmanjšala. Sredi prejšnjega stoletja je znašala rodnost na Kranjskem povprečno 30 do 36 na 1000 prebivalcev, na Štajerskem pa 30 do 31, medtem ko je v letu 1933 do 1935 znašala le 24 na 1000 prebivalcev, to se pravi, da je bila 20% manjša. Po statistiki o gibanju prebivalstva v državi za l. 1936 je znašala rodnost v Sloveniji 23,45, v varšavski banovini pa celo 39,43 na 1000 prebivalcev. Najnižja za dravsko banovino je v dunavski banovini, kjer je znašala 26,23. V saviški banovini, je znašala 28,33, v vseh drugih pa nad 30.

Glede na te ugotovitve opozarja Jugoslovenska unija za zaščito otrok na nujno potrebo izpopolnitve materinske zaštite pri nas. Letos je začela izdajati svoje glasilo, da bodo tako njene zahteve lažje prodrele v javnost. Pri nas sicer nekateri ob slovesnih prilikah raztrosijo mnogo lepih besed in doslej se jim je zde-

la primerna prilika govoriti o zaščiti materinstva le ob praznikih materinskega dne. Toda pri nas je aktualno vsak dan, da dobe matere čim prej zdravstveno posvetovalnico, da uvedemo smotno socialno in zdravstveno nadzorstvo nad nosečimi ženami in ustanoviti bi bilo treba v ta namen tudi dom za noseče. To so ženske organizacije zahtevale že pred leti, a njihove zahteve niso našle odmeva.

Unija pa tudi opozarja, da je postala ljubljanska porodnišnica že zdavnaj pretesna ter da mora odklanjati mnoge porodnice. Najbolj so prizadete matere s podočelja, ker jih v porodnišnico ne sprejemajo do zadnjega, a v mestu ne morejo čakati na sprejem. Zato porodnišnica služi predvsem meščankam. Prekvenca ženske bolnice v Ljubljani se je po vojni od l. 1920 povečala za okrog 245%.

Ni treba še dokazovati, da se pomankljivosti materinske zaštite pri nas kažejo v visokem številu umrljivosti otrok, pa tudi mater. V nekaterih državah nudijo materam in družinam širokopotezno socialno zaščito, da bi se število rojstev čim bolj povečalo, zdravstvena zaščita mater pa že dolgo ni nobeno vprašanje, medtem ko pri nas porodnišnica niti v glavnem ne more sprejeti mnogih porodnic. Zahteva po posvetovalnici za matere s priključnim domom za žene, ki čakajo na porod, je nedvomno upravičena, vendar je vprašanje, ali bo kdo pri nas pokazal za njo dovolj razumevanja, saj je znano, koliko akele se lotevamo, a nazadnje vse lepo utihne ter živovarimo dalje povsem vdan v razmere.

Naloge posvetovalnice za matere bi imele socialni značaj, ne le zdravstveni. S posredovanjem te ustanove bi porodnišnica lahko odbirala porodnice, ki so iz zdravstvenih in socialnih razlogov najbolj potrebne sprejeme v bolnico. Zobje je nasplošno; revne matere roje v nezdruženih, tesnih stanovanjih in brez zdravniške pomoči, medtem ko prihajajo v porodnišnico mnoge matere, ki bi lahko rodile doma.

Unija ugotavlja, da bi od posvetovalnice za matere imelo največje koristi mesto, zato se obrača na mestno občino Ljubljana, naj bi prevzela pobudo, da bi dobili s sodelovanjem oblasti in ustanov potrebno socialno zdravstveno ustanovo.

Liga in prvenstvo LNP

V 17. ligaškem kolu so zmagali domači klubi — V podsaveznem prvenstvu so skupinski prvaki Bratstvo, ČSK in Atletik — Smolej prvak na 30 km

Ljubljana, 27. marca. Včerajšnje 17. kolo ligaških tekem je spet potrdilo prednost domačega igrišča, kajti razen v Zemunu in ene tekme v Beogradu, so povsod zmagali domači klubi. Ljubljana je igrala v Sarajevu. Na blatnem igrišču se je prav dobro znašla in pokazala izvrstno kondicijo. Če bi imela vsaj nekoliko sreče, bi lahko izsilila neodločen izid. V začetku so bili domači v premoči in so v 14. min. dosegli vodstvo. Dolg strel se je odbil v gneči od nekake igralca in priselil vratarja Logarja, ki je prepozno posredoval. Inicijativa je zatem prešla na Ljubljano, ki je stalno oblegala Slavijin gol, toda številčnega uspeha ni bilo. V to je največ pripomogel izvrstni branilec Zagorac, nekoliko pa tudi izrazita smola. Tudi po odmoru so bili gostje več v napadu in so imeli dosti priložnosti za izenačenje. Spet se je izkazala domača obramba. Proti koncu je imela Slavija več od igre. Ljubljanska obramba je morala trdo delati, pri čemer se je zlasti odlikoval branilec Bertonec, ki pa je po nesreči pometel Slaviji do drugega gola. Petkovićev udarec je namreč prestregel tako nesrečno, da je spravil žogo v lastni gol. Ostalo je pri rezultatu 2 : 0 za Slavijo.

V Beogradu sta bili dve tekmi. Prvi, med Jugoslavijo in varaždinsko Slavijo, je prisostvoval tudi minister za telesno vzgojo g. Čejović. Gostje so bili vsi igro enakovredni nasprotnik in so popolnoma zasluženo izsilili izid 0 : 0. Jugoslavija je na blatnem igrišču ubrala pogrešno taktiko igre po zemlji in so imeli gostje zmerom dovolj časa za posredovanje. V naslednji tekmi je Jedinstvo porazilo Hasko 2 : 1. Sodnik jim je takoj v začetku zaradi surovosti izključil Petkovića, vendar je tudi 10 igra-čev zadostovalo za zmago nad nerazpoloženim Haskom. V Zemunu je imel BSK lahko delo. Domači mu v nobenem pogledu niso bili kos in so morali kloniti z 0 : 5. V Zagrebu sta nudila Gradjanski in Hajduk 6000 gledalcev krasno igro. Odlični Splitčani so prisilili domače moštvo, da je dalo iz sebe vse. Po enakovredni igri v polju je končno odločila boljša obramba Gradjanskega, ki gostom ni dovolila, da pride do čistih položajev za uspešno streljanje. Zmagal je Gradjanski s 3 : 0, kar je vse-liko previsoko. V Skoplju je domači Gradjanski odvzel Basku obe točki z zmago 1 : 0. Stanje prvenstvene tablice se ni spre-menilo.

Včeraj se je končalo prvenstvo LNP. V ljubljanski skupini so bili rezultati naslednji: Jadran : Sloboda 3 : 1, Mars : Reka 3 : 2, Kranj : Hemnes 3 : 3 in Bratstvo : Kovinar 6 : 4. Prvak je postal Bratstvo, razen njega prideta v finalno tekmovalje še Hemnes in Kranj. V mariborski skupini sta igrala Zeleničar in ČSK 2 : 2. Finalisti so oba imenovana in Maribor. V Celju je Atletik porazil Amaterja 4 : 1, Celje in Olimpij pa sta igrala 5 : 5. Finalista sta Atletik in Celje.

V Firenci je Italija včeraj premagala Nemčijo 3 : 2, v Frankfurtu pa Nemčija B Italijo B 2 : 1. V Pragi je zmagala Sparta nad Slavijo 5 : 0.

Na Pokljiki je bilo včeraj savezno prvenstvo v smučem teklu na 30 km. Udeležba je bila slaba in je startalo le 9 tekmovalcev, od katerih sta dva med tekmo izstopila. Doseženi so bili izvrstni rezultati. Prvak je postal favorit Franc Smolej (Bratstvo) v 1:59:27, 2. Petrič (Ilirija) 2:04:20, 3. Maček (Ilirija) 2:07:27.

V Ljubljani smo imeli v soboto in večeraj v kavarni »Zvezde« prvo biljardno tekmo. Nastopili so najboljši igralci Ljubljane in Maribora. Zmagala je Ljubljana s 6 : 2. V soboto zvečer so igrali trije pari in so Ljubljanci gladko dobili 3 točke. M. Pevalček je porazil Strohmayerja 500 : 317, J. Pevalček Zupančiča 500 : 435 in Bernhard Puh 500 : 368. V nedeljo popoldne so od domačih zmagali še Sevnik nad Potočanom s 500 : 321, Eisenbart nad Hobačherjem s 1000 : 927 in inž. Bricejli nad Benderjem s 1000 : 895. Edini zmagi za Maribor sta dosegla Lepej z zmago nad Orchem s 500 : 339 in Koser, ki je premagal Kotnika 500 : 421. Najzanimivejša in najboljše je bila partija obeh mojstrov Eisenbarta in Hobačherja. Ljubljanci je dosegel največjo serijo 204, drugo pa 118, Hobačher pa 180 in 179. Po povprečju so dosegli: Eisenbart (L) 22,72, Hobačher (M) 21,07, Lepej (M) 16,1, inž. Bricejli (L) 14,7, Bender (M) 13,08, Orehek (L) 10,9, Sevnik (L) 9,25, M. Pevalček (L) 6,32, Koser (M) 6,16, Potočan (M) 5,94, Kotnik (L) 5,19, J. Pevalček (L) 4,8, Zupančič (M) 4,18, Bernhard (L) in Strohmayjer (M) po 4, Puh (M) 2,94.

Na teniskem turnirju v San Remu je Puntec (Jugoslavija) v finalu premagal De Stefanija (Italija) 6 : 3, 6 : 3, 6 : 2, v dublu pa sta Menzel-Henkel (Nemčija) premagala Punteca-Mitića (Jugoslavija) 4 : 6, 6 : 4, 6 : 3, 6 : 3.

Edi Rozman umrl

Komaj so utihnila žalna zvoki Prelovcove »Poljana tož«, že pozvanja navčev, da je med pevske vrste zopet zašla bela žena. V nedeljo 26. t. m. ob štirih jutraj je odšel za Prelovcem v večnost znani in priljubljeni ljubljanski pevec Rozman Pubi. Kdo ga ni poznal? Bil je originalen pojav med ljubljanskimi pevci, izredno posrečen dvotipnež, ki je bil kot dobrovoljen družabnik povsod v ljubljani in iskan. Skoro 25 let je s svojim izredno zvokom in mehkim drugim tenorjem briljiral v pevskem zboru »Glasbene Matice« in spremljal žbor na vseh njegovih turnejah v tu in inozemstvu. Mnogo let je pel pri »Merkurju« in »Ljubli. Zvonu«, bil pa je tudi dober trobentač in vodja prve sokolske fanfare. Sodeloval je v orkestru Sokola I. a prav posebno se je uveljavil pred leti kot pesni učitelj. Bil je tudi navdušen sportnik, ustanovitelj prvega slov. nogometnega kluba »Ilirije«, kjer je tudi aktivno igral kot branilec. Torej pravi »Vereinsmajer«, kakršnih je vedno manj. Manjkal ni pri nobenem koncertu, pevski slovesnosti in kakršnikoli prireditvi, ki je imela umetniški ali sportni značaj.

Dolgo vrsto let je bil vester uradnik banke Slavije, učence pokojnega Gustla Stancarja, po vojni je vodil družnično zav. »Rossia Foncier«, zadnja leta pa je bil knjigovodja uprave Fondov advokatske komore, kjer je vztrajal do poslednjega diha.

Kakor pa je v dobrih časih trošil svojo dobro voljo, kjerkoli se je pojavil, tako je v kritičnih časih, ki tudi njemu niso prizanesli, voljno in vdano prenašal gorje, ki mu ga je usoda naklonila nekaterikrat. Sedaj je rešen vsega dobrega in hudega.

Priljubljenega Pubia Rozmana ne bodo pogrešali samo ljubci za svojci, ampak prav vsa pevska Ljubljana, zlasti pa njegovi številni prijatelji, ki jim je tolikokrat iskreno in tovariško drugoval in jih vedril na povsem njemu lasten in svoj-

stven način. Škoda, da je prežgodaj odšel za Prelovcem, Adamcem in Hubadom. Pokojni je bil original in posrečen družabnik ter sijajen pevec, kakršnih je žal vedno manj med nami. Ohranimo dobremu in zvestemu tovarišu trajen svetel spomin in naj mu bo lahka slov. zemlja, ki jo je tako vroče ljubil.

Občni zbor »Slavca«

Ljubljana, 27. marca. V petek 24. t. m. se je vršil 56. letni občni zbor pevkega društva »Slavec« v društvenih prostorih hotela »Metropol-Miklič«. Po ugotovitvi sklepčnosti je predsednik Roš Boris slavil spomin pokojnega kralja Aleksandra kot največjega dobrotnika, ki je društvu ob njegovi 50letnici poklonil krasen prapor. Vsi navzoči so s trikotnim vzlikom »slava« počastili spomin svojega pokrovitelja-velikana. Predsednik je izrekel globoko zahvalo tudi mlademu kralju Petru II., ki je društvu poklonil za njegov prapor krasen trak.

Nato je orisal delovanje društva v preteklem letu, ter v kratkem podal zgodovino »Slavca«, ki je najstarejše slovensko pevsko društvo. Iz njega sta izšla pevca velikega slovesa: Slezak in naš Franc. Ob razkroju naše opere so bili zborovi člani skoraj izključno »Slavčevi« pevci, s svojimi nastopi pa je Slavec mnogo doprinesel k

narodni zavesti Slovencev v težkih časih robstva. Po njegovi iniciativi so se začela ustanavljati tudi podeželska pevstva društva. Nadalje se je zahvalil vsem pevcem za njihovo delo v preteklem letu ter jih bodril k vztrajnosti, da bo tako Slavec dosegel zopet mesto, ki mu kot najstarejšemu pevskemu društvu gre. Blagajniško in tajniško poročilo je podal tajnik Zajc. Iz tega poročila je razvidno, da se društvene finance razveseljuje popravljajo. Venturini, pevovodja Slavca je zagotavljal članstvo, da bo doprinesel vse, da bo društvo moglo že letos nastopiti, kar mu v preteklem letu ni bilo mogoče. Predsednik Roš je ponovno naglasil potrebo po primernem društvenem lokalu. Merodajni činitelji bi za to Slavčevu potrebo morali imeti več razumevanja.

Pri volitvah je bila predložena le ena lista, ki se le malo razlikuje od lanske. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Roš Boris, ki ima največ zaslug, da društvo še obstaja. Ves prosti čas in vse svoje sile doprinese v dobrobit društva. Za svoje 25-letno društveno delovanje je bil odlikovan po pevski zvezi z zlato kolajno on in društveni podpredsednik Bergine Mirko, več drugih članov pa s srebrnimi in zlatimi kolajnami. Revizor Skrinjar je ugotovil redno poslovanje ter predlagal odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. S tem je bil občni zbor končan.

Naši živinozdravniki so zborovali

Pritožbe glede načina uradovanja pristojnih nadrejenih oblasti

Živinozdravniki. Na praznik se je vršil v Celju zelo dobro obiskan redni letni občni zbor JUV, dravske sekcije. Podpredsednik dr. Žibert je poročal o delu sekcije v poslovnem letu 1938-39, nakar so sledila poročila ostalih funkcionarjev. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta in je bila odboru emocijsno dana razrešnica.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika tovarš dr. Simon Žibert, za odbornike pa Riegler Velkoslav, Zupančič Lojze, dr. Koren Janko, dr. Malešček Slavko, Kulterer Filip in dr. Kolomoj, namestnika pa dr. Kovač Franjo in Baša Ignac. Sledi pa je živahna diskusija o novem pravilniku za pregled klavne živine in mesa ter živl animalnega izvora in novem pravilniku o kontroli veterinarskih cepil.

Temu je sledilo predvajanje zanimivega zvočnega filma o jalovosti pri konju in govedu, ki je nazorno pokazal moderne metode ugotavljanja in zdravljenja te bolezni, ki naši živinorejci doprinese veliko škodo.

Pri slučajnostih so se številni govorniki pritoževali nad načinom uradovanja pristojnih nadrejenih oblasti in prosili novi upravni odbor, da ukrene v tem pogledu vse potrebno. V dravski banovini imamo že nad pol leta slinavko in parkljevko, ki se ponovno zanaša iz južnih krajev in bi se gotovo razširila po vsej banovini, da ni tolike vestnosti in poštovanosti naših veterinarjev, ki jih najdeš povsod in ob

vsakem vremenu. Opaža pa se, da jih ravno nadrejena oblast pri tej borbi ovira bodisi dejansko bodisi po ukrepih. Kljub vsej vestnosti in marljivosti živinozdravnikov pa ti vse do sedaj niso prešli plančanega polnega računa, kar jim onemogoča izpolnjevanje stanovske dolžnosti. So pa celo veterinarji, ki niso dobili izplačanih računov niti iz leta 1937.

Javnosti je znan drastičen primer, ki se je zgodil nedavno v okolici Litije. Uprava nekakega državnega zavoda je hišnem živinozdravniku prepovedala vsako pomoč pri oboleli živini pri živinorejcih v okolici, ki nimajo na razpolago nobenega veterinarja. To prepoved je uprava razglasila potem občine na tam običajen način z bobnom z motivacijo, da se v zavod ne bi zanesla slinavka in parkljevka. Pred dnevi se je zgodil v tamkajšnji okolici primer, da je nekemu kmetu naglo obolel konj in padel na cesti. Ves prestrašen se je kmet zatekel k dotičnemu veterinarju, ki pa ni mogel zaradi prepovedi uprave pomagati kmetu, da bi mu rešil konja. Konj je kmalu poginil in je seveda ubogi kmet utrpel veliko škodo. To pa ni samo en primer, živinorejci dotičnega okolisa bi mogli povedati mnogo takih primerov. Zaradi te zadeve so se kmetje obrnili na pristojno oblast, od katere pa do danes niso prejeli nobenega odgovora. Prosimo pristojne oblasti, da take kričeče nedostatke takoj odpravijo.

Volitve v Pokojninski zavod

Ljubljana, 27. marca. Po volilni komisiji Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani za volitve delegatov občnega zbora potrjene kandidatne liste so objavljene v uradnih listih dravske in primorske banovine, ter v Službenih Novinah.

Za volilno okrožje Slovenije je potrjena le po ena kompromisna kandidatna lista iz skupine nameščencev in službovalcev in sicer:

- 1) kandidatna lista »Združena lista zasebnih nameščencev« in
- 2) kandidatna lista »Združenih delodajalcev«, in se zato volitve ne bodo vršile, temveč bo volilna komisija proglasila dne 4. aprila t. l. vse kandidata za izvoljene.

Za volilno okrožje Dalmacije je skupina službovalcev vložila le eno kompromisno kandidatno listo, ki je odobrena po volilni komisiji.

Iz skupine nameščencev pa sta vloženi dve kandidati listi in sicer:

- 1) kandidatna lista hrvatskih namještenika in
- 2) kandidatna lista Botić S.P.N. in pomorci.

Obe listi sta po volilni komisiji potrjeni, glasovnice so že odposlane in se bodo samo za dve listi vršile dne 4. aprila 1939 volitve.

Po Sloveniji še vedno krožijo agitacijski letaki, ki pa so brezpredmetni, ker se volitve v Sloveniji ne bodo vršile.

Iz Celja

— Predavanje o naši vojni mornarici bosta priredili Jadranska straža in Ljudsko vsehčistišče drevi ob osmih v risalnici meščanske soč. Predaval bo referent podmladka Jadranske straže pri banki upravi g. Viktor Pirnat, ki bo tudi predvajal skopitne slike. Vstopnine ni. Udeležite se predavanja v čim večjem številu!

— Šahovski turnir. Redni mesečni šahovski prvenstveni brzoturnir Celjskega šahovskega kluba bo v sredo 29. t. m. s pričetkom ob 20. v klubskih prostorih v hotelu »Evropi«.

— Celjski orožniki so izgnali 17 ciganov iz celjske okolice v slovenjegraški srez. V petek so orožniki aretirali Marijo R. iz Ar. je vasi pri Petrovčah zaradi odprave telesnega plodu in jo izročili okrožnemu sodišču.

— V celjski bolnici je umrla 59-letna občinska reva Frančiška Kosova iz Konjic. — Usoden padec s stola. Na Gornjskem je padla 49-letna posestnica Marija Slandrova doma tako nesrečno s stola, da si je zlomila levo nogo nad kolonom. Ponesrečenko so prepeljali v celjsko bolnico.

— Prodaja oljčnih vejic. Drž. krajevna zaščita dece in mladine v Celju bo na cvetni teden od četrtka dalje prodajala oljne vejice na stojnici na Glavnem trgu. Čisti dobitek te akcije je namenjen naši revni deci. Zato naj prijatelji naše uboge mladine pridno sežajo po oljčnih vejicah in tako pomorejo odboru zaščite, da bo mogel pozimi obdariti čim več otrok z obleko in obutvijo.

— Požar je uničil hišo. Na praznik 25. t. m. okrog 20. se je vnela hiša posestnika Radajca v hribovski vasi Podgori nad Galicijo pri Celju. Na kraj požara so se ta-

koj odpeljali gasilci iz Celja in z Lopate. Ko so prispeli do vnožja hriba, so morali izstopiti iz avtomobilov in krenili tri četrte ure peš v Podgorje. Stopili so takoj v akcijo, ki jo je po ovirah pomanjkanje vode. Posrečilo se jim je rešiti kozolec in svinjak, dočim je stanovanjska hiša pogorela do tal. Domačini so rešili živino iz hleva, iz hiše pa ni bilo mogoče rešiti skoraj ničesar. Pri gašenju se je posamezni Radajski močno opek- el po obrazu. Ogenj je nastal očitno zaradi poškodovanega dimnika. Domači, ki so bili že legli, so se v zadnjem trenutku rešili iz gorečega poslopja.

— Atletiki : SK Amater 4 : 1 (3 : 0). Na igrišču pri »Skalni kleti« je bila v nedeljo odigrana podsavezna tekma med celjskimi Atletiki in trboveljskim Amaterjem. Atletiki so zmagali zaslužen, vendar pa je rezultat v primeri s potekom igre nekoliko previsok. Atletiki so predvajali v prvem polčasu tehnično in kombinatno boljše igro nego Amater ter so bili v tem polčasu v lahni premoči. V prvem polčasu sta zabila gole za Atletike Junger v 14. in 33. minuti ter Zorko v 26. minuti. Premoči Atletikov je bila očitna tudi še v začetku drugega polčasa. Ko pa je Gosak v 20. minuti zabil častni gol za Amaterja so začeli Atletiki popuščati. Amater je nato uprizoril več nevarnih akcij, a ni imel strelca v napadu. V 40. minuti je zabil Amater še lasten gol in postavil končni rezultat. Sodil je g. Vrhomnik iz Ljubljane točno in objektivno.

— SK Celje : SK Olimp 5 : 5 (3 : 0). Na Glaziji je bila v nedeljo odigrana podsavezna prvenstvena tekma, v kateri je moštvo SK Celja, ki bi bilo z lahkoto zmagalo z visokim rezultatom, saj je že vodilo s 5 : 1, z nesportno taktiko prepuščilo Olimpi 1 točko in st em povzročilo, da se je Olimp povzpел z zadnjega na predzadnje mesto. S tem je padla Jugoslavija na zadnje mesto in izpadla iz I. razreda. Prvak celjskega okrožja je postal SK Atletik, na drugem mestu je SK Celje, na tretjem trboveljski Amater, na četrtem Olimp, na zadnjem pa Jugoslavija. V prvem polčasu je bilo Celje tehnično in kombinatno boljše od Olimpa ter je prvih 25 minut absolutno prevladovalo na terenu. V prvih 20 minutah je zabil Dobrajec tri gole. Ze pred koncem prvega polčasa se je po igrišču raznesla vest, da vodi Olimpi v tekmi proti Amaterju s 3 : 0. V prepričanju, da bodo Atletiki zmagali, je začelo Celje popuščati, ker se je zavedalo, da ne more več pasti z 2. na 3. mesto. Po odmoru je Celje samo statiralo in dovoljevalo Olimpi, da je po mili volji napadal in streljal na gol SK Celja. Resno so se borili samo 3 ali 4 igralci Celja. V 1. minuti je znižal Ceter na 3 : 1. v 4. minuti pa je Ovrnik povisal na 4 : 1 in v 10. minuti Bajramović na 5 : 1. Taktika SK Celja je postajala nato vse bolj očitna. V 15. minuti je Čonček znižal na 5 : 2, v 24. in 25. minuti je znižal Ceter na 5 : 4, v 38. minuti pa je Lukič izenačil. Ko je bil neodločen rezultat dosežen, je začel tudi Olimp statirati. Tekmo, ki je samo v prvem polčasu zasedela to ime, je sodil g. Škalar iz Maribora prav zadovoljivo.

NETAKTOST

- Ali si se že ločil od Ljhy?
- Da, bil si netaktni s menoj?
- Kaj so ti pa storili?
- Povpraševali so o meni v informacijski pisarni.

Boležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 27. marca katoličani: Rupert

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Heidi s Shirley Temple ob 16. in 21.

Kino Sloga: Kralj kraljev

Kino Union: Nekronna carica Katja Dolgorukova

Kino Mostor: »Ešnapurski tiger« in »Mile Docteur«

Kino Šiška: Hordubalovi

Druga javna produkcija gojenec ljubljanskega državnega konservatorija ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marlin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Ozpod sita

Tudi mi se bolj poredko sicer, vendar pa lotevamo raznih regulacij. Toda kako se jih lotevamo? Če malo pogledamo po svetu, se lahko prepričamo, kako širokopotezno regulirajo drugod mesta. Mi smo tudi v tem pogledu majhni in malenkostni. Če stoji kje na ovinku preozke ulice ali ceste stara hiša, ki jo je treba podreti, če hočemo cesto razširiti in izravnati, nastane problem, okrog katerega se sucejo dolga pogajanja. Drugod po svetu pa podirajo cele palače, če je treba izgraditi mesto po novem regulacijskem načrtu.

Prav tako majhni in malenkostni smo tudi pri gradnji cest. Na Gorenjskem grade novo avtomobilsko cesto. Vodila bo skozi neko vas. Tam stoji hišica in cesta je bila trasirana tako, da bi bilo treba tisto hišico podreti. Toda pri nas to ne gre. Hišica, pa naj bo še tako stara, je važnejša od ceste. Začele so se prošnje in intervencije, dokler ni padla odločitev, da mora biti načrt izpremenjen tako, da bo ostala hišica tam, kjer stoji, cesta se ji bo po ognila v ovinku.

Dokler bomo tako majhni in malenkostni, se ne bomo vozili po modernih avtomobilskih cestah, pa tudi po modernih načelih reguliranih in zgrajenih mest ne bomo imeli.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. marca: Potovanje v Benetke. Red B

Torek, 28. marca: zaprto

Sreda, 29. marca: Prevara. Red A

Cetrtek, 30. marca: Kaj je resnica? Red Cetrtek

Petek, 31. marca: zaprto

Za proslavo 25-letnice umetniškega udejstvovanja člana drame g. Kralja Emila se pripravljata popolnoma nova vprizoritev Tolstoeve drame »Živi mrtvec« v režiji g. prof. O. Šesta. Proslava izredno priljubljenega in visoko spoštovanega člana Emila Kralja bo v torek, dne 4. aprila t. l.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. marca: zaprto

Torek, 28. marca: zaprto

Sreda, 29. marca: Jolanta. Gianni Scicchi. Red Sreda

Cetrtek, 30. marca: zaprto

Petek, 31. marca: ob 15. uri: Gioconda. Dijaška predstava. Globoko znižane ce ne

Premiera Wolf-Ferrarijeve opere »Štirje grobljanik« je sedaj določena za soboto, 1. aprila.

Iz Radeč

— Glasbeno društvo »Savski val« Radeč pri Zid. most

Otroci imajo pravice, starši pa le dolžnosti

Dr. Darko Černež o uzakonjenem pravnem razmerju, ki ga laiki le malo poznajo

Ljubljana, 26. marca
Predavanje odveta dr. Darka Černeža o pravnem razmerju med starši in otroci, ki ga je imel v okviru matinskega tedaja Splošnega ženskega društva, je privlačilo veliko mladih žensk, temveč tudi moških poslušalcev, da po obisku upravičeno lahko sodimo na veliko zanimanje naše javnosti tudi za tako zvana suha in suhoparna pravna vprašanja, kakor prav za prav ni bilo pričakovati. More se pa obenem tudi reči, da poznavanje pravnih določb utegne biti koristno marsikomu bolj kakor si mislimo; mimogrede nam je poleg prav strokovnih izjav predavatelja izviralo iz predavanja kot glavno in osnovno spoznanje, da bi bila marsikomu priljubljena marsikatera notranja tragedija med generacijami — med starši in otroci — če bi ti ali oni ob konkretnih medsebojnih pojavih in sporih bili vedeli, kaj jim ne le z etičnega in socialnega, ampak tudi s čisto pravnega vidika ptičje.

Obsežno in raznoliko uzakonjeno pravno razmerje med starši in otroci je predavatelj zjel le v glavnih obrih in se spustil le v pojasnilo razmerja med zakonskimi starši in otroci. Glavna za nas veljavna določila so zajeta v obtem državljanskem zakoniku in deloma v stranskih zakonih in majhse zakonodaje. Razmerje med starši in otroci sloni sicer prvenstveno na etičnih in socialnih načelih in dober sodnik jih bo pri konkretnih presojah upošteval. Pravo pa smatra otroka kot nosilca pravice, a starše kot nosilce dolžnosti. Roditelja sta dolžna skrbeti za normalen telesni in duševni razvoj. V ožjem smislu pomeni to tudi dolžnosti poučevanja. Zakon jim te dolžnosti izrecno nalaga in otroci morejo to njih dolžnost tudi javnopravno izterjati. Starši imajo sicer tudi pravice, toda te pravice so predvsem zaradi rednega izpolnjevanja njihovih dolžnosti. Njih pravica je v pravici do vzgojevanja med starši sporazumnega vsaj v glavnih smernicah. V spornih slučajih odloča oče (ob upoštevanju sodobnega položaja žene je danes tudi mati merodajna pri odločanju in če oče svoje pravice zlorablja, more ona zaprositi za pomoč varstveno sodišče, ki potem odloči, čigavo stališče — očetovo ali materino — je bolj v interesu otroka). Starši imajo vso pravico do vzgoje in dokler te oblasti ne zlorablja, se nič ne sme vanjo vtikati. Vsebinska vzgoja pa je v smislu zakona ta, da morajo starši posvečati pozornost poklicu, kateremu se misli otrok posvetiti. Presoja o tem, koliko časa je vzgoja otroku potrebna, se vrši po konkretnih primerih. Zakon nalaga nadalje staršem, da morajo poučevati otroka o koristnih znanostih in veri. Določba o poučevanju o koristnih znanostih ne zahteva več v polni meri staršev, ker jim dandanes odsejajo to dolžnost deloma šola. Glede verskega pouka pa obstaja ta dolžnost v tem, da so starši obvezani vneti otroke v svoji veroizpovedi, jih pošiljati k verskim vajam in k obiskovanju verskih obredov. Pri versko mešanih zakonih pripadajo otroci veroizpovedi po dogovoru staršev, brez posebnega dogovora pa fantje očetovi, a deklice materini veroizpovedi.

Nadaljnja naloga staršev je vzdrževati otroke. Vsebinska vzdrževanja je v tem, da nudijo starši otroku vse tisto, kar mu je za normalno vzdrževanje potrebno in to more tudi pravno od njih zahtevati le otrok sam, mati pa le v njegovem zastopstvu. Prvenstveno je za vzdrževanje obvezan oče sam in ne mati. Ta dolžnost preide nanjo šele po očetovi smrti ali v slučaju, če je oče brez sredstev. Za materjo pridejo na vrsto očetovi sorodniki in šele če teh ni, more otrok porabiti svoje premoženje za svoje vzdrževanje, če pa tega nima, preide vzdrževalna dolžnost na občino.

Obveznost vzdrževanja traja po zakonu vse dotlej, dokler se otrok ne more sam preživljati. Sodna praksa se je v zadnjem času postavila na stališče, da v današnjih slabih gospodarskih časih ta možnost nastopi šele tedaj, ko pride otrok do stalnega dohodka za vzdrževanje, ne pa že tedaj, ko ima formalno izobrazbeno legitimacijo za izvrševanje določenega dela ali poklica, ki bi mu bil vir dohodkov za vzdrževanje. Tudi v primeru, če otrok postane predhodno nesposoben, da bi se sam vzdrževal, oživi spet vzdrževalna dolžnost staršev, če je s kako zaposlitvijo že ugasnila. Tu ne velja niti izgovor, da je otrok sam zakrivil nesposobnost lastnega vzdrževanja. Po vsebini te dolžnosti sta dve možnosti vzdrževanja otroka: stan in položaj primerno ali pa le nujno vzdrževanje, ki je ožje. Za vsebino te obveze je prvenstveno merodajen položaj otroka, v drugi vrsti šele imovinski položaj staršev. Oče se ne more izgovarjati, da nima sredstev. Postati mora pač bolj skromen, da bo zadostovalo za otroka. Tako zvano nujno vzdrževanje pride v poštev le v izjemnih primerih: četudi se je otrok odrekel pravici na vzdrževalno, še vedno pride nima njegove odreke v poštev nujna vzdrževalna. Oče se je more rešiti le z razdelitvijo in tem, če je otrok zagrešil hud zločin ali pa če je bil do staršev grobo nehalen.

V slučaju ločitve ali razvedbe zakona je prvenstveno važen sporazum med starši glede oskrbe otrok, če pa tega ni, odloča varstveno sodišče, ki brani predvsem

otrokov interes. Običajno odloči sodišče, da pripade vzgoje in nege potrebni otroci materi, sicer pa očetu. Upoštevajo pa se tudi razlogi ločitve: »nemoralne materi otroka odvzamejo, kar je morda krivično, saj recimo izneverjenje možu se ne vključuje pomanjkanja čuta za materinske dolžnosti. Toda starši imajo ob kakršnikoli odločitvi pravico na sestanke z otroki, kateri so jim bili odvzeti.

Posledica otrokovih pravic do staršev je vsekakor, da imajo tudi starši neke pravice: te pa so prav za prav le v izpolnjevanju dolžnosti. Pravico imajo do vodstva otrokovih dejanj, toda pri tej pravici je vrhovno vodilo ne njihov, ampak otrokov interes. Otroci v načelu obdržijo pravico do svoje svobode in osebne časti, starši pa smejo te pravice primerno omejit. Predalec pa bi šlo, če bi oče to oblast izbraljal in otroka n. pr. teroriziral. V tem primeru se more otrok obrniti za pomoč na varstveno sodišče, ki bo očetu zagrozilo, da mu v primeru izrabljanja odvzame njegovo oblast. Staršem so na razpolago tudi strahovalne pravice. Sredstva, ki jih uporabljajo, pa so le v interesu dobre vzgoje in veljajo le v smislu pedagoških načel. Posebna očetovska oblast je nadalje v glavnem izirata otrokovega poklica. Odločati pa sme pri tem tudi mati in če je oče trmast in ne kaže razumevanja za prave otrokov interes, more mati varstvenemu sodniku razložiti svoje težave in želje: ta se bo odločil za materino ali pa očetovo stališče, pač za tisto, ki bo najbolj primerno. Dandanes, ko imamo že tudi banovinsko poklicno svetovalnico, bode moralna sodišča upoštevali tudi mnenje letih. Očetova je tudi pravica na pristaneke k moštvi, odnosno žentvi mladostnega otroka, upravljanje otrokovega premoženja, o katerem pa mora položiti sodniku obrazloženo. Oče je zakoniti zastopnik otroka pred sodišči in oblastvi in dopolnjuje njegovo voljo v kolikor lastne razsodne volje še nima.

Nasprotno pa imajo tudi starši pravico do vzdrževalnine s strani otrok, če zapadejo v potrebo.

Roditeljska oblast prestane normalno z otrokovo polnoletnostjo ali smrtjo roditeljev ali otroka. Možna je pa podaljšanje te oblasti če gre n. pr. za slaboumnega ali razpisnega otroka. Očetovska oblast pa se more tudi prekiniti z izpregledom starosti od 18. leta naprej, če se ji oče odreče ali pa če mu jo odvzame sodišče v primeru da se je oče izkazal nevednega oblasti s tem, da je zlorabljal.

Kakor stari, sedaj veljavni občinski državljanski zakonik bo tudi novi zakonik sloven glede pravnega razmerja med starši in otroki v glavnem na isti podlagi.

Varno, Sofijo, eBograd in domov. V vsakem kraju bodo pripravljeni izleti v okolico. Cena potovanja znaša 2.460 din na osebo in je vračunana vožnja, vsa prehrana, prenočišče, izleti v okolico, vožnja, prevozi l. t. d. Za II. razred brzega vlaka je treba doplačati še 600 din. Interesenti naj se čimprej javijo, ker je število udeležencev omejeno. Vse informacije daje kranjska ali pa JB liga v Ljubljani. Gradisce 14/1.

Pomlad in zima se tepeta

Ljubljana, 27. marca
Ker smo prešli na račun pomladi tako lep predjem januarja in februarja, ga bomo morali odslužiti zdaj, ko se je pomlad že začela oficijelno. Že od začetka meseca nas hladi skoraj dan za dnem burja, a kljub temu doslej ni bilo še dne, ko bi sijalo ves dan sonce. Nad današnjim snegom se pa kljub vsemu ne smemo pritoževati, saj je v tej zimi tako redko snežilo, da smo že pozabili, kakšen je sneg. Zdjaj je res čas, da se sneg ne bi bližal se velika noč in planiške prireditve so tudi odpovedane.

Davi je snežilo — lahko bi rekli — širokopotezno, da je bilo na mah ustvarjeno zimsko razpoloženje. Sneg je bil sicer bolj moker kakor suh, toda kdo bi se v teh hudih časih pritoževal nad slabo kvaliteto! Pri vsem tem smo se še zopet veselili, da nam ne bo treba posluževati se slovitega civilizacijskega sredstva, ki se mu pravi telefon.

Skoda, komedije je bilo nekoliko prezdaj konec. Zdi se, da bo v tem duelu vseeno zmagala pomlad, kajti ob 9. ni več snežilo. Ob 8. se je prašilo izpod neba tako, kakor da se ljubla zima šele začela, ter smo mislili, da se bo vendar končno lahko razmahnilo smučarstvo in vse, kar je z njim v zvezi. Snega je bilo premalo celo za vrtnarje in kmete, kajti pomladni sneg je najboljši gnoj, zlasti še, ker je mnogo cenejši od umetnih gnojil. Sicer je pa skoraj vso zimo prevladovala suša in malo mokrote bi utegnili koristiti.

Obupati nam pa kljub vsemu ni treba. Pomislite samo, da je lani snežilo zadnjič še 25. in 26. aprila in smo imeli predlanskim najlepšo belo veliko noč ob koncu marca.

Rezultati so skromni: telefonske žice so ostale nepotrkane, sneg se je sprevrgel v brozgo in rahlo so pobeljene le še strehe.

Požar na Vačah

Vače, 25. marca
V okolici Vač je bilo lani več požarov in vse je kazalo, da je bil na delu nevaren požigalec. Prejšnji teden je pa pogorel v vasi Kandrišah dom z gospodarskim poslopjem Franca Lavtarja in zopet je upravičena domneva, da je ogenj podtaknila zločinska roka.

Požar je izbruhnil ob 2. ponoči. Ogenj je naglo zajel veliko poslopje, ker je bila precej močna burja. Ogenj se je pa hitro širil tudi zaradi tega, ker je začelo goriti na več krajih hkrati. Pri vsej nesreči se je domaći sin še dovolj zgodaj zbudil ter se rešil iz kamnice skozi okno, nakar je zbudil domače v hiši, da niso živi zgoreli. Domačinom in gasilcem iz Vač se je posrečilo z velikim naporom rešiti živino iz gorečih hlevov in uspeh je bil, da so vsaj požar omejili, ker bi se sicer prav lahko razširil zaradi močnega vetra na sosedne hiše ter bi upepelil vso vas.

Lavtarjev dom je popolnoma uničen. Rešiti niso mogli niti orodja in kmetijskih strojev. Pogorelo je tudi več voz, dalje okrog 8000 kg sena in 5000 kg slame. Pri gašenju se je močno opekel Lavtarjev sin France, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico. Skoda znaša okrog 100.000 din, Lavtar pa je bil zavarovan samo za 18.000 din.

Iz Zagorja

Glašbeno društvo je imelo v ponedeljek svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članstva in prijateljev petja. V dobi krize je društveno delo zamrlo, toda za tridesetletnico obstoja bo skušalo društvo svoje delovanje oživiti in ustanoviti če ne moškega pa mešan zbor, prav tako pa tudi mladinski zbor, ki je svoj čas že prav lepo napredoval. Za predsednika društva je bil soglasno izvoljen industrijski g. Mirko Weinberger, za podpredsednika pa g. Stepišnik Franc. Iskreno želimo, da bi pobude dosegale največji uspeh, pevce in pevke pa že danes vabimo, da se k zboru priključijo.

Gorelo je v Kandrišah pri Vačah pri Lavtarju, po domače pri Maliju. Gospodarsko poslopje in dva kozolca sta pogorela, gasilci pa so komaj rešili hišo in svinjak. Zgorelo je osem voz, razno poljsko orodje, mnogo lesa in skoro vse seno. Ko je reševal živino se je težko opekel domači sin France, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico. Skoda cenijo na blizu 90.000 dinarjev, zavarovalnica pa je bila majhna. Splošno menijo, da je bil požar podtaknjen iz maščevanja.

Svoječlovek je prav posrečeno delo Jake Špicarja. Sokolska družina je preteklo nedeljo v korist NSZ to komedijo uprizorila z lepim uspehom, le žel, je bila tudi to pot udeležba pod normalno. Režiser g. Franci Golob je delu dal potreben podarek in nam ugodno predstavil nekaj novih igralških moči, ki so zadnje čase pomnožile sokolsko dramsko družino kar prav tople pozdravljam.

Dva usodna padca. Po stopnicah je padla žena brezposelnega rudarja Angela Sušnikova in si zlomila desno nogo. V drvarnici pa se je ponesrečila Marija Godlarjeva in si zlomila tri rebra in ranila ledvico. Obe ponesrečenki se zdravita v ljubljanski bolnici.

Društvo šola in doma, ki je bilo na pobudo učiteljske mešanske šole ustanovljeno lansko leto, je imelo svoj občni zbor pretekli nedeljo. Iz poročila posnemamo, da je društvo obrnilo vso skrb zidavi novega mešanskega poslopja, ker bo sicer šola z novim šolskim letom postopoma ukinjena. Vodja poskuse šole g. Kobilca Rudolf iz Ljubljane je v izredno izčrpnem in aktualnem predavanju prikazal sodobno mladino naše srednje ter pokazal na boleče rane. Sprejeta je bila resolucija, ki podpira potrebo nastavitve kvalificirane in izkušene učiteljstva. Navzoči predsednik občine d. Prosenec je s sporočil, da je občina zaprosila pri TPD za večjo pomočjo v svrhu graditve šole in je upati, da bo proklja ugodno rešena. Soglasno je bil izvoljen dosednji predsednik, martijvi rudnik nastavljenec g. Murvici Vinko, ki bo predsedoval v bodočem poslovanju.

Idrijski rudniki izčrpani?

Po poročilu »Istre« iz Idrije sta bili odpuščeni že dve tretjini delavstva, zaposlenega v idrijskih rudnikih in sicer zato, ker zakladi živega srebra baje usihajo.

Idrijski rudnik je bil odkrit že v 16. stoletju in je star že 400 let. Ves ta čas črpa iz njega zaklade, ki so se zdeli neizčrpni. Nekdaj je bilo pridobivanje živega srebra seveda primitivno, a zdaj segajo rovi že 350 m globoko in vrtni stroji so se zadržali v zemljo kilometre daleč.

Ko so začeli odpuščati delavce, so se razširili glasovi, da bodo rudniki kmalu izčrpani. Iskanje novih žil je ostalo brez večjega uspeha. Izdatnejši ležišča živega srebra baje ni več. Predvojni inženjerji, ki so vodili rudnik z velikim uspehom, so pa bili baje tudi mnogo večji strokovnjaki kakor sedanjí. Po večini so izhajali iz slovite pičramske rudniške visoke šole. Prejšnje čase so tudi skrbno izkoriščali ves izkopani material ter ga prevažali v žgalnico, debelejši material so pa drobili v zbiralnici s posebnimi stroji ter sortirali. Za pridobivanje živega srebra so uporabljali tudi najmanjši drobiž, ki je nastal pri razstavljanju v jaskih, medtem ko zdaj uporabljajo le boljši material, s slabšim pa zasipajo rove.

Rudniško vodstvo je izjavilo, da poslej ne bo sprejelo v delo več nobenega novega delavca, čeprav je število rudarjev od leta do leta zaradi upokojitve čedalje manjša.

Predavanje o barvni fotografiji

Kranj, 27. marca
V četrtki je predaval na Ljudski univerzi znani fotografar mag. phar. g. Koželj z Jesenic o barvni fotografiji. Predavanje, ki ga je posetilo številno občinstvo, je imelo namen seznaniti občinstvo tudi s to vrsto, danes še nepopolno fotografijo. Potrebno pa je bilo to predavanje tudi zaradi skorajšnje fotografske razstave, ki jo je organizirala Zveza Slovenskih fotografskih društev in Ljudska univerza v Kranju, da bo imelo občinstvo več vpogleda pri presoji razstavljenih del.

Predavatelj je v uvodu obravnaval zgodovino fotografije in omenjal tudi kranjskega rojaka Janeza Puharja, ki je prvi začel uporabljati steklo za podlago svetlobnih snovi in je že pred sto leti delal poskuse, da bi bilo mogoče ujeti na ploščo naravne barve. Naš Puhar, na katerega moremo gledati le s ponosom, pa je moral svoje čelo le prerano končati pod težo finančnih, pa tudi tehničnih zaprek. Pretekla so še desetletja, da se je razvila fotografija do današnje popolnosti, ko se je razvila v sport, ki zavzema čedalje večji obseg in nam koristi na vseh poljih človeškega udejstvovanja.

Po kratkih zgodovinskih obrih je g. predavatelj govoril o filmih za barvne posnetke in omenjal predvsem prizadevanje kemične industrije, ki hoče doseči, da bodo barve na fotografiji čim bolj odgovarjale barvam v naravi, saj pri današnjih barvnih posnetkih najbolj motijo gledalca pretrane barve, kar pa se nam včasih le zdi, ker smo pač vajeni le črno bele fotografije. Dasi film za barvno fotografiranje ni preveč drag, je razvijalni postopek še vedno jako kompliciran, kajti film je treba razvijati v več kot 20 razvijalnih in tako ni mogoče, da bi zaradi riskantnosti in dragih razvijalcev razvijali amaterji film doma, ampak ga je treba poslati v razvijanje kakei tvrdki, ki se peča z izdelavo barvnih filmov. Danes pošiljata na trg barvne filme v glavnem tvrdki »Kodak« in »Agfa«. G. predavatelj je po tehničnem tolmačenju barvne fotografije prikazal nad 200 diapozitivov. Kot prve je pokazal slike iz barvnega filma »Benhur«, nato pa svoje lastne posnetke na filmih tvrdke »Kodak« in »Agfa« in opozoril občinstvo na razlike v barvah pri enem ali drugem filmu. Med zanimivimi tolmačenjem kako in kdaj je posnetek nastal, je g. predavatelj izrazil tudi upanje, da se bo že v letosnjem letu posrečilo kemični industriji izdelati papir, ki bo omogočal kopiranje barvnih posnetkov. Ob koncu je občinstvo predavatelja, ki je v skoraj dvehurnem predavanju in prikazovanju slik podal zanimiv napredek barvne fotografije in delovanje slovenskih amaterjev na tem polju, nagradilo s toplim aplavzom.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 27. III. 1939

Pokljčka 1300 m: —1, oblačno, 15 cm pršica, 70 cm podlage.
Bohinj »Zlatogor« 530 m: 0, sneži, 15 cm snega, južen.
Dom na Komni 1520 m: —7, sneži, 30 cm pršica, 145 cm podlage.
Zelenka 1541 m: —4, sneži, 20 cm pršica, 135 cm podlage.
Senjorjev dom 1522 m: —5, sneži, 20 cm pršica, 60 cm podlage.
Pec 1654 m: —1, sneži, 70 cm pršica, 60 cm podlage.

Z Jesenic

Savezna »Trejčka« družina na Jesenicah sklicuje svoj redni občni zbor, kateri se bo vršil 30. t. m. ob 8. uri zvečer v gostinskih prostorih Sokolskega doma. Ker so na dnevnem redu važna vprašanja glede bodočega delovanja družine je udeležba za vse članstvo na občnem zboru obvezna.

PRIPOROČLJIVA ZAVAROVALNICA
Prepričate se da zavarovalna agenta, kateri zavod je sodniski.

Zgodilo se je — prvi prvi, da je umrl en naš zavarovalec in drugo jutro smo že izplačali njegovi vdovi zavarovalnino.

To še ni nič ni, se zasmije drugi. Pri nas je bil zavarovan proti nesreči trgovec, ki je imel pisarno eno nadstropje nad našo. Nekega dne je padel skozi okno in se med padanjem smo mu izplačali vso zavarovalnino.

Uspešno delo jeseniških Kolašic

Podružnica šteje 333 članic — Lepe dobrodelne prireditve

Jesenice, 26. marca
Kolašice so v četrtke popoldne pod predsedstvom s. Vide Peruzzičeve zborovale. V glavnem skupščino je otvorila s. predsednica s toplim pozdravnim nagovorom na vse navzoče. Njenemu Vel. kraljici Mariji je bila poslana brzojavka z vdanostnimi pozdravi. S. predsednica se je med govorom spomnila velike žene, blagopokojne častne predsednice s. Franje Tavcarjeve ter očrtala njeno nesebično in požrtvovalno delovanje na humanitarnem polju. Potem so podale ss. funkcionarke svoja izčrpana poročila. Tajnica s. Anica Čebuljeva je podala razveseljivo celoletno tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je podružnica imela prav zadovoljive uspehe, članstvo pa je naraslo na 321 rednih in 12 ustavnih, torej 333 članic. Orisala je tudi potek prireditve z deklaracijami in igricami, katere so bile sestavljene od šol upravitelja g. Leona Pibroveca in skrbno prirejene pod vodstvom s. Milice Bartenjeve. Blagajničarka s. Bertoncelj Elia je podala vesled zadrtka nenavzoče I. blag. s. Mice Mesarjeve izveček iz celotnega denarnega prometa, ki izkazuje din. 20.926.92. Znesek se je pridobil potom članarine in nabiralnih akcij. I. gospodarka s. Sabina Mešiček je izkazala potom njene poročila, da se je vršil v maju materinski dan z obdaritvijo 48 najrevnejših mater z živili in žamzanjem v vrednosti povprečno din. 100 na obdarovanko. Obilo polje je dala bodalščica, ki se je vršila v decembru, na kateri je bilo obdarovanih 48 deklic z narejenimi oblekami ali perilom, 50 dekčev z narejenimi hlačami, pulvarji, perilom ali čevlji, 31 družin pa je prejelo zavitke z raznim blagom, tako tja je znašala vrednost 129 zavitkov din. 10.000.

Predsednica nadz. odseka s. Stefi Oberšnelova je izrekla pohvalo ss. blagajničarkam, ki so vzorno izvršile svoje posle in je predlagala celokupnemu odboru razrešnico. S. predsednica Peruzzičeva se je vsem ss. odbornicam za trud prisrčno zahvalila. Obenem je tudi podčrtala, da je bil uspeh delovanja Kolašic odvisen od naklonjenosti dobrotnikov in razumevanja članic. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z malimi izpremembami in sicer:

Peruzzi Vida, predsednica; Mušič Matilda, I. podpreds.; Wohinz Darinka, II. podpreds.; Čebulj Anica, tajnica; Mesar Mica, I. blagajničarka; Bertoncelj Elia, II. blagajničarka; Plajh Pepca, III. blagajničarka; Cop Kati, IV. blagajničarka, namestnica; Jesih Agica in Kosmat Amalija; Mešiček Sabinka, I. gospodarka; Truhlar Mica, II. gospodarka; Bartenjev Milica, III. gospodarka; Oberšnel Stefi, predsednica nadz. odseka; Pibrovac Elma, I. podpreds.; Petrovič Anka, II. podpreds.; Marčič Justina, Vovk Ida, Zabkar Justa, Šega Ivana, Rostohar Marija, Čeh Mimi, Dekleva Elia — vse odbornice.

Novi odbor je s. predsednica pozdravila in apelirala, da se tudi v bodočem poslovnem letu vse ss. odbornice zavedajo svojih dolžnosti. Tudi I. podpredsednica s. Mušičeva je izrekla nato toplo zahvalo vsem funkcionarjem za požrtvovalno in uspešno delo. Posebna zahvala je bila izrečena vsem dobrotnikom in sicer: Kr. industrijski družbi na čelu z inrnateljem g. Avgustom Westnom, gen. ravnateljem g. Karlom Nootom in g. Klinarjem, pokojnim g. inž. Dostalom in uradništvom, dalje jes. mestni občini, učiteljsvju, jeseniškemu uradništvu sploh, trgovcem, obrtnikom in vsemu prebivalstvu. Upamo in želimo, da bodo marljive Kolašice od občinstva deležne tudi v bodoče iste naklonjenosti in zaupanja, katero so si v teku let njihovega poslovanja pridobile.

Na Mrzlico bo zgrajena cesta

Ta priljubljena planinska postojanka bo postala še bolj privlačna

Trbovlje, 22. marca
Zimska sezona v naših planinah se bliža koncu. Prijatelji bele narave, zlasti pa smučarji, so letos pričakovali pač več užitka, doživeli so pa sama nazočarjanja. V načrtu so imeli več smučarskih tekem, ki so jih nameravali prirediti v večjem obsegu, toda nadi slabih snežnih razmer v planinah se je moral obseg tekem skrajšati na minimum. V ugodnih snežnih prilikah so potekle edino mladinske smučarske tekme v januarju, dočim se je morala glavna smučarska tekma za prvenstvo Zasavja večkrat preložiti in se je naposled vršila pod skrajno neugodnimi okolnostmi. Kakor kažejo sedanje vremenske prilike, jemlje letošnja zima tudi že v naših planinah slovo. Sneg bo pobočja naših planin spomladni sicer najbrž še večkrat pobelil, toda bela odeja spomladanskega snega izgine po navadi že v prvih toplejših žarkih planinskega solca. Zato so naši smučarji pred tedno pravilno navdali, ko so spravili smučke in smučarsko opremo lepo v shrambo, kjer naj čaka prihodnje ugodnejše zime. Z nastopom pomladanskih in poletnih mesecev pa se bodo naši smučarji posvetili drugim vprašanjem, o katerih smo razpravljali že lanske jeseni. Postali bodo zopet samo planinci in kot taki bodo stremeli za tem, kako bi se naša planinska zavetišča, naše planinske postojanke čim bolj izpo-

polnile, kako bi postale kolikor mogoče bolj privlačne za široke sloje prebivalstva, zlasti pa za izletnike in turiste ter druge oboževalce naših lepih planin od blizu in daleč.

Naša agilna podružnica SPD se je zadnja leta z žilavo marljivostjo zagrizla v našo najlepšo planinsko postojanko Mrzlico. Tam je zgradila lep domček, ki je opremljen tako, da nudi vsakemu obiskovalcu prijeten odmor. Toda glavna pridobitev Mrzlice in njena posebnost je izvrstna voda, ki jo je SPD napeljala iz nekaj 100 m pod vrhom izvirajočega izvirka v svoj dom, Rezervoar, ki ga je SPD zgradila, je tako velik, da bo vode dovolj ne samo za uživanje in pranje, marveč bodo narejene na prostem tudi prhe, pod katerimi se bodo lahko izletniki in turisti v poletni vročini ohladili in očistili. To je nedvomno velika pridobitev, s katero se bo privlačnost naše lepe Mrzlice še močno dvignila.

Podjetni funkcionarji naše SPD pa niso ostali pri svojem delu le sredi poti. Prav dobro so spoznali, kaj pomenijo dobra pota in ceste za vsako planinsko postojanko in v pogledu čim večjega razmaha tujkega prometa. Zato se niso ustrašili žrtve in si pogumno na delo. Ze lani v poletju je glasno zapel kramp in lopata na vrhu Mrzlice, odkoder bo poljala lepa, trdna zgrajena cesta v dolino Cestšče se gradi

16. otrok v revni družini

Sv. Križ, 26. marca
Te dni smo čitali, da ljubljanska mestna občina zbira podatke o materah, ki so rodile 13 ali več otrok. Takšne statistike bi lahko sestavile tudi podeželske občine in podatki bi bili nedvomno zelo zanimivi. Tudi v naši okolici, v vasi Radgonci v dolski občini je družina, ki se je nedavno pomnožila s 16. otrokom.

V Oblakovi družini v Radgoncih se je rodilo 16 otrok v 19 letih — najstarejši sin je star 19 let. Tudi najmlajši, ki so ga krstili za Petrika, je sin. V ljudsko šolo na Dolah hodi 7 otrok iz Oblakove družine. Dolski šolski upravitelj V. Tauffer je sporočil redek dogodek, rojstvo 16. otroka, na maršalat dvora. Oblakovi so bili zelo prijetno presenečeni, ko so prejeli iz Beograda tisočak.

Izmed 16 otrok v Oblakovi družini sta umrla samo dva, tako da družina šteje 16 članov.

Iz Kranja

Združenje trgovcev v Kranju bo imelo 20. redno skupščino v sredo dne 29. marca t. l. ob 13. uri v predavalni dvorani v Narodnem domu.

Jug. bolgarska liga opozarja na izlet, ki ga priredi ljubljanska JB liga v prvi polovici julija v Bolgarijo in Carigrad. Odhod iz Ljubljane bo organiziran tako, da bodo udeleženci potovanja lahko pristavovali 12. julija slovenskim slavnostim ob priliki junjskega sabora. Celotno potovanje bo trajalo 15 dni. Udeleženci bodo potovali od Ljubljane do Beograda z vlakom, od Beograda do Vidina z ladjo po Donavi skozi železna vrata, od Vidina z vlakom v Sofijo, Plovdiv, Staro Zagoro, Trnovo in Varno, Sofijo, Beograd in domov. V varšavski, Hajdar Paša, Pritočev otoke v marmornem morju. Iz Carigrada nazaj v

DNEVNE VESTI

— Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. V Zagrebu se je mudil te dni predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti g. dr. Rajko Nahčigal. Obiskal je predstavnike hrvaške znanosti ter jih seznanil z delovanjem naše akademije znanosti. Posetil je tudi Jugoslovensko akademijo znanosti in umetnosti, ki je njen član že od 1. 1. 1931. Sprejel in pozdravil ga je predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti dr. Albert Bazala.

— Predsednik vlade Podkarpatske Rusije dr. Vološin v Zagrebu. V petek zvečer je prišel z avtomobilom v Zagreb predsednik vlade Podkarpatske Ukrajine dr. Avgustin Vološin. Spremljata ga zunanji ministri Julius Rejav in prosvetni minister Stefan. Seboj ima tudi osebnega čuvarja Jurka Torbiča v uniformi ukrajinskega orožnika. Izjavil je, da je zdaj politični emigrant in da ne more dati nobene izjave o svojih bodočih načrtih. V Zagreb prišlo te dni še drugi ministri bivše Podkarpatske Rusije.

— General Mihajlo Jovanović umrl. V Beogradu je umrl upokojeni divizijski general Mihajlo Jovanović, star 62 let. Pokopni je bil nekaj let tudi komandant savske divizijske oblasti. Več let je bil naš vojaški ataše v Rimu in Parizu, nekaj časa pa tudi v Londonu.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 24. z dne 25. t. m. objavlja uredbu o spremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov (odst. 1. in 3. čl. 20.) uredbu o spremembi uredbe o prekršitvi zastaranja kmetijskih menic, spremembo člena 4. pravilnika za izvrševanje zakona o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili, pojasnilo o oprostitvi predmetov, namenjenih vojaškim in državnim ustanovam, od skupnih banovinskih trošarin in razne objave iz »Službenih novic«.

Sokoli! Posežite in podpi-
rajte Sokolski kino v Šiški!

— »Oris slovenskega knjižnega izgovora« se imenuje knjiga, ki jo je napisal Fr. Bezaj in ki je izšla kot peto delo razprave filološke lingvističnega oddelka Znanstvenega društva v Ljubljani. Knjiga pomeni lepo obogatitev naše znanstvene literature, ki ima še mnogo vrzeli, a ki se v primeri s težavami malega revnega naroda z mlado univerzo vendar naglo izpopolnjuje. Temeljite študije o slovenski fonetiki doslej nismo imeli. Bezajeva knjiga je sad temeljitega eksperimentalnega znanstvenega raziskovalnega dela. Pisec je raziskoval slovenski knjižni izgovor po izgovoru mladih izobražencev, ki izhajajo iz območij osrednjih slovenskih narečij. Najprej so obravnavani slovenski konzonanti. Izsledki so ponazorjeni s številnimi slikami in slogrami (rentgenski posnetki), kar se posebno povečuje vrednost knjige. V pregledu slovenskih konzonantov pisec ugotavlja, da je konzonantni sistem v slovensčini zelo enostaven ter da se vsi konzonanti izgovarjajo čisto in jasno kakor v večini slovenskih jezikov. O aspiraciji, ki jo poznata nemščina in lužiška srbsčina, v slovensčini ni mogoče govoriti. V drugem delu knjige so obravnavani zelo natančno tudi vokali in med slikami so tudi fotografije ustnic pri izgovorjavi posameznih vokalov ter številni slogrami, razen skic. Kakor je konzonantni sistem sorazmerno reven in enostaven, tako je slovenski vokalizem bogat in kompliciran, zato soavtorjevi sledilci se posebno zanimivi. Posebno poglavje je posvečeno kvantitativni vokalom, kjer se kaže zopet temeljitost ter poglobljenost pisca. V zadnjem delu je prikazana melodija slovenskega knjižnega izgovora s kinografskimi zapiski in številnimi diagrami. Studijo zaključuje resno, dovolj temeljit, da bo knjigo lahko vzel v roke s pridom tudi vsak tuj lingvist.

Brezplačno oskrbovanje z zdravili biološkega porekla. Izdana je bila uredba o brezplačnem oskrbovanju ljudstva z zdravili biološke vrste. Državna proizvodnja serumov v Zagrebu in Beogradu in proizvodnja cepiva proti škrlatu in Novem Sadu bodo brezplačno oskrbovale z zdravilnimi serumi, cepivi, toksini in antitoksini vse državne, banovinske, občinske in druge javne ustanove ter organe. Ustanove za produkcijo teh zdravil bodo dotirane iz državnega proračuna ter proračuna vojnega ministrstva, dalje iz banovinskih in občinskih proračunov, s sredstvi socialnega zavarovanja, iz fondov za bolezensko zavarovanje (bratovske skladišne, Merkur, bolniški fond železničarjev itd.). Uredba je stopila v veljavo 14. t. m.

— Močan potres v Sarajevu. V soboto zjutraj so čutili v Sarajevu precej močan potres, ki pa ni povzročil škode, temveč le nekaj strahu med prebivalstvom. Bil je lokalni potres s epicentrom v Sarajevu samem. Čutili so ga kakih 6 km okrog Sarajeva.

— Sneg tudi na Primorju. Ne samo pri nas, tudi na Primorju je zapadel sneg. Vse planine so pobeljene in sneg sega skoraj do morja. Na morju je pa divjal zadnje dni silen vihar, tako da je bil promet močno oviran.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in nestanovitno vreme s padavinami. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 13, v Beogradu in Splitu 10, v Sarajevu in na Rabu 9, v Vini in v Dubrovniku 8, v Zagrebu 7, v Ljubljani 6,8, v Mariboru 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 750,9, temperatura je znašala 1,6.

— Vlom v Javorju. Pred dnevi so obiskali vlomilci stanovanje učiteljice Marije Pipanove v Javorju nad Poljanami. Tatovi

so odnesli zlat prstan z zelenim kamnom, zlato ovratno verižico z obeskom, ovratno verižico, zlato brošo in srebrno uro. Tatovi, ki so v stanovanju vse premetali, so našli v omari tudi nekaj gotovine. Pipanova ima nad 1000 din škode.

— Nesreča. V bolnico so včeraj prepeljali vajenca Franca Miheliča, stanujočega v Vajeniškem domu, ki si je pri nogometu zlomil desno nogo. — Na Rudniku si je zlomil levo nogo zidar Ivan Jager. — Na Tržaški cesti pa sta trčila na praznik skupaj dva motociklista in sicer mehanik Lojze Weibl ter krojač Andrej Peternel. Oba sta se poškodovala po životu in po obrazu in so ju morali reševalci prepeljati v bolnico.

— 106 let stara žena umrla. V vasi Trušci, srez Bosanski Novi, je umrla na praznik najstarejša žena v vrbaski banovini Ana Serdar, stara 106 let. Njen je davno umrl mož je spremljal kralja Petra I. na bojnih pohodih po Bosanski krajini. Serdarjeva vse svoje življenje ni bila pri zdravniku in nikoli se ni dala fotografirati.

— Samomor. V Brezju pri Varaždinu se je zastrupil s octovo kislino mizar Andrej Lončarič, star 30 let. Živel je v precej težkih gmočnih razmerah in najbrž je bilo to vzrok, da je obupal nad življenjem.

— Iz žalosti za hčerko v smrt. V vasi Brlejkovac blizu Varažдина je skočila v vodo Cecilija Hraščić. Nedavno ji je umrla hči, kar jo je tako potrla, da je obupala nad življenjem.

Iz Ljubljane

— Iz Težak gmočni položaj nižjih mestnih uslužbencev. Vsi prizadeti smo sklenili obrniti se s prošnjo na občinsko upravo, kateri je dobro znano naše nevdružno gmočno stanje, da nam vsaj nekoliko prisloži na pomoč z zvišanjem plač, ki so take, da je nemogoče vzdrževati družine. Je pa nas tudi nekaj takih, ki imamo že 8—10 let službe in smo še vedno dnevnarji. Tudi mi se obračamo na občinsko upravo s prošnjo, da nas pragmatično nastavi z vseh vseh službenih let v napredovanje, da ne bomo še tukaj utrpeli škode in zaostali za mlajšimi uslužbenci. Obračamo se na občinsko upravo v trdnem upanju, da bo naši upravičeni prošnji ustreženo in s tem popravljena velika krivica nam in pomagano našim družinam. Vsi prizadeti nižji mestni uslužbeni.

— Iz Opozorilo zdravnikom. Jutri ob šestih zvečer bo v dvorani Mestnega doma (odstr. Sentačkovskega gledališča) Krekov trg zelo važna konferenca vojaških in vseh civilnih zdravnikov in zdravnic o pasivni obrambi. Udeležba je strogo obvezna za vse zdravnike in zdravnice, ki bivajo v Ljubljani. Iz pisarne komande mesta Ljubljane.

— Iz Umrla so v Ljubljani od 17. do 23. t. m. Celnar Anka, 47 let, učiteljica, Wisjan Rozalija, roj. Moder, 60 let, vdova sedlarja, Rozman Ivan, 40 let, invalid, paznik koles pred občo drž. bolnišnico, Boncelj Rozalija, roj. Beguš, 67 let, vdova železničarja, Branisl Franja, 81 let, kuharica, Zore Franjo, 66 let, uradnik drž. žel. v pok., Peršolja Aleksandra, 6 let, sin razvalca, Bizjan Neža, roj. Strekelj, 87 let, vdova delavca, Koblar Uršula, 74 let, žena krojača, Jeraj Roza, roj. Onerhar, 51 let, vdova železničarja, Stepec Franc, 50 let, posestnik, Lebar Franc, 91 let, krojač in cerkovnik, Turk Uršula, 89 let, trgovka in posestnica, Sušnik Martin, 76 let, tesarski mojster. — V ljubljanski bolnici so umrli: Pintar Tomaž, 61 let, delavec KID, Žirovica, Breznica, srez Radovičja, Rožej Mihael, 42 let, trg. pomočnik, Prevalje, srez Dravograd, Krašček Franc, 39 let, delavec, Mala vas, obč. Ježica, Fraprotnik Ivana, 5 let, hči preglednika elek. cest, žel., Ribič Franc, 2 leti, sin posestnika, Laze, obč. Dolško, Sušnik Alenka, 12 dni, hči zaseb. uradnika, Gabrovšek Alojzij, 61 let, zvančnik drž. žel., Dravljica, Frank Edvard, 65 let, čevljarški pomočnik, Tertnik Katarina, roj. Golob, 53 let, žena plesk. pom. in delavka tob. tov., Pintar Klara, 42 let, žena paznika, Liboje, obč. Petrovč, srez Celje, Turk Marjeta, 73 let, žena kočarja, Hojčec, obč. Sodražica pri Kočevju, Jumi Miha, 60 let, hlapec, Lipce, obč. Tomišelj, Keržan Jurij, 1 mesec, sin sol. upravitelja, Šmartno pri Tuhinju, Medvedšek Franc, 39 let, rudar Retje, obč. Trbovlje, Furlan Andrej, 47 let, uradnik, Osterc Anton, 56 let, bivši mestni uradnik, Jazbec Franciška, roj. Valjavec, 37 let, žena čevljarja, Primskovo, Markovec Marija, 73 let, obč. uboga, Brezje, obč. Mošnjice.

— Iz Velikostna izvedba Verdijevega Requiemu v Ljubljani bo v četrtek dne 30. t. m. ob 20. uri v veliki Unionski dvorani. Verdi je to delo napisal leta 1874, ko je bil po izvedbi njegove opere Aida na viku slave in moči. Delo je tako veličastno in krasno, da se ne more primerjati z nobenim drugim delom te vrste v svetovni glasbeni literaturi. Izvajalci Verdijevega Requiemu so tokrat člani radijske postaje v Turinu. Dirigent: Achille Consoli. Vstopnice so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice na Krogovnem trgu.

— Iz Drevo ob črti na 7. bodo nastopili v veliki Filharmonični dvorani na produkciji drž. konservatorija naslednji gojenci: Živili Ivo (klavir), Cvetko Ciril (klavir), Friar Pavla (sopran), Gröning Mirjana (klavir), Jančar Angela (mezzosopran), Sagadin Erik (klavir), Poljanšek Ivan (belo), Gostiša Alojzij (tenor), Elletz Rafael (klavir), Tiran Marija (sopran), Zapletal Anton (klavir). Gojenci so iz šol ravnatelj Betetta, prof. Trostove, prof. Lipovška, Müllerja in Toneta Ravnika. Podrobni spored produkcije, ki bo obenem vstopnica, se dobi v knjigarni Glasbene Matice.

Samo še danes
ob 16. in 21. uri
— predstava ob
19. uri odpade.

HEIDI

s Shirley Temple
(nemški dialog)
Film za mladino in odrasle.

NEKRONANA CARICA KATJA DOLGORUKOVA

V glavni vlogi dražestna DANIELLE DARRIEUX

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

— Iz Na Prešernovi proslavi v soboto 1. aprila ob 20. v franciskanski dvorani bo poleg govora g. prof. dr. Slodnjaka, recitacij, deklaracij, govornega zbora in pevskega kvinteta akademikov, nastopila tudi priznana pevka ga Pavlovič in g. Strukelj Slavko s solo spevi. Počastite spomin največjega pesnika.

— Iz Reževni častniki, ki se v mesecu marcu se niso zglasili pri poveljstvu ljubljanskega vojaškega okrožja v Mišičevi vojašnici na Maistrovi cesti, se pozivajo, da se takoj, a najkasneje do četrta javijo s častniško legitimacijo ondi v sobi št. 29 v času od 8.—13. in od 16.—19. ure.

— Iz Pod okriljem Prirodoslovnega društva bo predaval jutri v mineraloški predavalnici univerze g. prof. Vrabec Maks o temi: »Zelena rastlina — čudodelna tvorina. Začetek ob 18.15.

— Iz Opozorimo na koncert Akademikanskega zbora, ki se bo vršil v ponedeljek 3. aprila ob 20. v veliki dvorani »Unionske«. Cenjeno občinstvo prosimo, da zasede svoje prostore v dvorani točno ob 20. ali mor. da že prej, ker se bo koncerta udeležil oficijelno zastopnik visoke pokroviteljice Nj. Vel. kraljice Marije. Ob tej priliki opozarjamo, da se dobi vstopnice že v predprodaji na univerzi v vratarjevi loži. Koncert se ne bo ponavljal in zato priporočamo vsem, da si pravočasno preskrbe vstopnice.

— Iz Seštanek slovenskih ženskih društev, napovedan za ponedeljek, 26. t. m. je preložen. Akcijski odbor slovenskih žen.

— Iz Novodolce državne srečke prodaja menjalnice Keicher & Turk. 185—n

— Iz Tatvine v mestu. Marija Jajnova je prijavila policiji, da ji je bil v franciskanski cerkvi, kamor je zavila v soboto zjutraj mimogrede, ukraden zavitek perila, v vrednosti 400 din. — Iz stanovanja Ivana Veharja v Majstrovi ulici 16 je na praznik popoldne tat ukradel 600 din vredno srebrno moško uro. — Angeli Bahel, stanujoči na Gosposveti cesti 25, pa je nedolgo odšel z dvorišča čmo pleskano kolo znamke »Eksikon«, vredno 700 din.

— Iz Samomor krošnjarja. Včeraj zjutraj je bila obveščena policijska uprava, da so našli ljudje v stanovanju na Sv. Petra cesti 4 obšenege 33-letnega krošnjarja Pavla Karakaša. V stanovanje je takoj odšla policijska komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Truplo so na odredbo komisije prepeljali v trptičniško splošno bolnico. Kaj je mlađega krošnjarja, ki je prodajal po mestu južno sadije, poginolo v smrt, ni znano, najbrž pa je obupal nad življenjem zaradi nesrečne ljubimice.

— Iz Slepar na delu. Ze pred dnevi smo opozorili, da hodi po mestu od hiše do hiše slepar, ki pobira prispevke za spomenik padlim vojakom na Brezjah. Slepar ima nabralno pol »Društva bojevnikov«, opremljeno s ponarejenim žigom. Goljuž, ki nastopa zelo samozvestno, se je zglasil tudi po vaseh v mestni okolici, kjer so ga že lovili, a je zasledovalcem ušel. Zasledovalci je okrog 30 let star in nosi čedno temno obleko.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekluci (zjave beseda Din 1— davek posebej)

za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

DAMSKI FRIZER

star 25 let, verziran samo za ženski posel, išče namestitve v boljšem salonu za takojšen nastop. Ponudbe poslati na: Jerofinovič Živojin, savez brijača, Zagreb. 1037

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

DVOSOBNO STANOVANJE

s prednobo, čisto, sončno, lepo, oddam takoj ali pozneje. — Mestni trg 13, prvo nadstropje. Vprašajte v II. nadstropju od 3. do 5. ure popoldne. 1040

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

SKOBEJNI STROJ

dobro ohranjen, kupim takoj. Ponudbe pošljite na Joško Majaron, lesna industrija, Borovnica. 996

Folkloristično literaturo celotne slovenske zemlje v vseh jezikih kupim. — Ponudbe pod »Literatura« na upravo. 963

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

HIŠA

z malim posestvom, v zelo lepem kraju Posavja, najprimernejše za upokojenca, napredaj. Zraven cerkvice, najlepši razgled, 10 minut od postaje. Informacije direktno brez posrednikov od Kurnika Matije, Šmarje št. 37, Sevnica ob Savi. 1024

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI

premoj

KOKS, SUHA DRVA

I. POGAČNIK

Bohoričeva 5 — Telefon 20-59

24. L

GOSPODINJE!

Za medene potice je edino le pristni ajdov med najboljši. — Dobite ga v »MEDARNI«, — Ljubljana, Židovska ul. 6. 24.T.

LEPEGA SENA

imamo naprodaj več vagonov. Reflektanti naj se javijo na naslov: Družba Jelšingrad z o. j. Šmarje pri Jelšah. 1026

LEPO POSESTVO

31 orolov zemlje in z vsem kmečkim orodjem prodam za 42.000 din. Lovrenc Jeretina — Lukavc, p. Rimske toplice. 1036

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA

Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi prvovrsten sortiran cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušnejših čebelarjev po najnižji ceni. Na debelo in drobno. 12. T.

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema uprave

do 3. ure popoldne.

ZA VSAKO DRUŽINO

NAJLEPŠA OBLACILA Posebno moške obleke, trenčkoti, krasno perilo itd. si nabavite najboljšje in najceneje pri

PRESER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLLA

v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

MODERNO IN KVALITETNO

POHISTVO

kuhinje, spalnice, jedilnice in drugo zajamčeno po konkurenčnih cenah. Rabljene spalnice in jedilnice, orehov les, že od Din 1.500.— Sprejemajo se naročila po lastnih in danih načrtih. »Oprava«, Celovška c. 50. 6. T. 35

END IN VECBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

Ključavničarska delavnica

v Crni pri Prevaljah — brez konkurence. Orodje (tudi varilni aparat) prodam, delavnico in stanovanje dam v najem. — Ponudbe Voukanu Antonu — Crna. 1038

MALI OGLASI

v

»Slovenskem Narodu«

tmajo

siguren uspeh!

Beseda 0.50 par.

OBROČI

Obratne prostore

prikladne za vsako obrt, malo industrijo ali skladišče, oddamo na Vidovskani cesti 3 takoj v najem.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NAJBOLEJŠA RADIJSKA REVLIJA je

NAŠ VAL

SPORODI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice in radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

PENZIJSKI FOND ADVOKATSKE IN NOTARSKE ZBORNICE

sporoča tužno vest, da je dne 26. marca 1939 umrl vodja njegove pisarne, gospod

EDVIN ROZMAN

Švetsemu sotrudniku ohranimo časten spomin.

LJUBLJANA, dne 26. marca 1939.

Pretrsljiva tragedija na dnu reke

Ing. Eugen Hiller in njegova nevesta Helena Rupnik sta se hotela v kratkem poročiti, pa sta umrla tragične smrti

Ljubljana, 27. marca. Kratko smo že poročali o strašni avtomobilski nesreči na cesti Metkovič-Dubrovnik, kjer je v sredo zavezil osební avtomobil pri reči Medarevini v tovarni avto. Vsi trije so našli na dnu reke tragično smrt. Sofer tovornega avtomobila, ki je vozil iz Splita proti Metkoviću, je na zaslišenju izpovedal, da je takoj ustavil avto, čim je zagledal pred seboj tovarni avtomobil.

Cesta je bila spolzka

Cesta je bila zaradi blata in snega zelo spolzka. Usodnega dne je namreč v Dalmaciji snežilo. Sofer osebnega avtomobila pokojni Miloš Nikolič je tudi začel zavirati avto in obračati na desni, pa je avto zdrsl čez cesto in se zakotalil v reko pod hribo Andrej Opšivac 6 km od Metkoviča. Avto je takoj utonil v reči Medarevini, ki je na tem kraju globoka več metrov. Sofer tovornega avtomobila je s svojimi sopotniki takoj odhitel k reki, pa ni mogel nesrečnemu pomagati, ker se je bil osební avto prevrnil. Bilo je

takoj jasno, da so vsi potniki v njem utonili. Zato je sofer tovornega avtomobila obvestil o nesreči oblasti v Metkoviću.

Nihče ni odgovoren

Oblasti so takoj uvedle preiskavo in dognale, da nihče ni odgovoren za strašno nesrečo, ker je šlo zgolj za nesrečno naključje. V sredo zgodaj jutraj je prišla na kraj nesreče sodno-zdravniška komisija, ko so potegnili avto in mrtve potnike iz reke. To delo je bilo zelo naporno in šele okrog dveh popoldne so spravili avto iz reke. V njem so našli oboje potnika in soferja mrtve. Avto je ležal na dnu reke s streho navzdol. Vsa tri trupla so bila zadaj Vratca pri soferjevem sedalu so bila odprta, druga pa zaprta.

Vse kaže, da se je avtomobil močno poskočeval, ko se je kotil po bregu v reko, potniki pa niso bili ranjeni. Na njihovi truplih namreč ni našel zdravnik nobenih poškodb. Najbrž je sofer odprl vrata pri svojem sedalu, da bi se rešil. V zadnjem trenutku, preden je zlezal iz avtomobila, se je pa očitno spomnil na svoja potnika in zlezal je k njima, da bi ju rešil. Ta čas so se pa vsi trije že zadušili v vodi.

Sofer sam bi se bil gotovo lahko rešil, saj je imel kot rečeno vrata pri svojem

sedlu odprta. Hotel je pa rešiti tudi svoja potnika in to mu je postalo usodno. Na drugih vratih je bilo steklo razbito, kar je storil po vseh znakih sofer sam, ko je hotel rešiti Hillerja in Rupnikovo. Mrtvi sofer je krčevito držal v desni kos železa, s katerim je očitno razbil steklo na vratih.

Na poroko sta se pripravljala

Prijateljica Helene Rupnikove Milada Fiala je pripovedovala, da je prispela Rupnikova v Split lani 13. decembra. Njeni starši žive v Zilini na Slovenskem. S Hillerjem je bila zaročena. V Split je prispela, da bi se zadržala. Bila je namreč bolna na ledvicah. V Splitu je najela sobo pri Ivanici Šubišić, v drugi sobi pri isti gospodinjici, pa je stanoval njen ženin in. Hiller. Zaročena sta bila še sedem let. Hiller je bil žid in oboje sta hotela prestopiti v starokatoliško vero, da bi se v Splitu poročila. Bila bi se že vzela, pa se je nevesta izgovarjala, da je bolna in da mora prej ozdraveti. V sredo se je počutila dobro in zato se je odpeljala s svojim ženinom na izlet v Zeleniko. Helena se je pripravljala v Prago na operacijo, da bi se potem poročila. Denar za operacijo je imela že pripravljen, pa jo je prehitela smrt.

Weidmann duševno bolan?

Ali ima vse umore na vesti neki neznanec — Plantyjev fantom? — Dve priči, ki bi bili lahko preprečili zločine

Pariz, 25. marca. Z zasliševanjem obtožencev in prič glede umora impresarja Leblonda je bil zaključen glavni del dokaznega postopanja proti ogabnemu roparskemu morilcu Nemcu Evgenju Weidmannu. V sredo je bil zaslišan še tretji obtoženec Jean Blanc, ki je obtožen, ker je pomagal Millionu in Tricotevi pri begu pred policijo. V četrtek govorijo psihiatrji in v petek branilci. Obravnava bo trajala najmanj še osem dni.

Millionova stara mati je poslala predsedniku sodišča dolgo pismo, v katerem izraža svoje presenečenje sprito obdolžitve njenega vnuka. Kakor smo že poročali, trdi Weidmann, da je impresarja Leblonda umoril s strelom v tihini Million v vili La Voultze. Prepričana sem, je pisala Millionova stara mati, da je Roger nedolžen. Imel je vedno dovolj denarja, ker sem mu denar poslala vedno, kadar me je prosil zanj. Roger je imel od mene mnogo večje vsote kot so jih morilci dobili pri žrtvah, torej ni mogel biti morilec iz koristljubja. Roger je edini dedič mojega velikega premoženja, vedno sem mu pomagala, ni mogel biti v tiski.

Komisar Roches je izpovedal, da mu je Millionov oče sam izjavil, da je znanal plen, ki ga je dobil sin po umoru impresarja Leblonda, 2000 frankov. Branilci so izkoristili priliko, da je bil zaslišan komisar, in so izpraševali o Moulyju. Kakor smo poročali, je Colette Tricot obdolžila Moulyja, da je morilec agenta Lesobra. Branilci so hoteli izvedeti, ali je Mouly res policijski konfident, ali je bil res že kaznovan zaradi tihotapstva mamil in zaradi vohunstva. Komisar je odgovoril, da o tem ničesar ne ve. Komisar Roches je tudi opozoril na nekatera nasprotja v izjavah obtoženca Blanca. Blanc je pripomnil, da je bil utrujen in neprespan, ko so ga zasliševali, in ni vedel več, kaj govori.

Millionov oče je povedal, kako je izvedel, da je Weidmann morilec. Dne 19. oktobra ga je obiskal sin Roger Million s Colette. Leblond je bil umorjen 16. oktobra. Roger je bil razburjen. Nekaj strasnega ti moram povedati, je rekel oče, čital si o umoru impresarja Leblonda. Pomisli Evgen Weidmann ga je umoril. Jaz sem ga pripeljal v vilo. Izdal sem se za Pradiara.

Millionov oče je hotel takoj obvestiti policijo, potem se je pa premislil. Polikali se še Blanca. Ta je vzklilnil: Evgen morilec? To je nemogoče. Nato sta se Roger in Blanc ter Colette pogovarjali. Blanc je svetloval Rogerju, naj gre na oddih k stari materi, češ da ima prenapete živce, toda Colette mu mora za ta čas odstopiti. Roger in Blanc sta se tako začela pripravljati zaradi Colette in na Weidmanna so vsi pozabili. Tudi Millionov oče, ki je končal svojo izpoved s besedami: Zakaj nisem vztrajal pri prvem sklepu? Če bi Weidmanna tedaj ovadil, bi bili dve trti manj. Prav za prav imam na vesti ti dve žrtvi. Prosim sorodnika za odpusčenje!

Po umoru impresarja Leblonda je Weidmann namreč pognal kroglo v tihini še nemškemu emigrantu Frommerju dne 20. novembra in 8. decembra agentu Lesobru.

Weidmann je prosil tudi za besedo in izjavil, da je povedal resnico, toda zamolčal je nekatere skrivnosti. Branilci ga silijo, naj pove vse, a tega ne more storiti, ker bi nemške oblasti začele preganjati njegove sorodnike, ki žive v Nemčiji.

Branilec Moro-Giafferri je bil ti dni prehlajen, prišel bo pa k razpravi, ko bodo zaslišani psihiatrji. Znano je, da bo svojo obrambo Weidmann oprl na trditve, da je Weidmann duševno bolan človek, ki se po krivem obtožuje umorov. Drugi branilec Planty bo pa dokazal, da je pravi morilec neki neznanec, o katerem se je govorilo že prve dni na razpravi. Publiko in porotniki so tega neznanca že krstili. Pravi mu »Plantyjev fantom«.

Prijateljica umorjenega Leblonda gđ. Desmonet je izpovedala, da je videla Milliona, ko je prišel z avtom iskat Leblonda. Million je bil zelo nervozen. Sobarica je rekla Desmonetovi, ko je opazila Milliona: Na vašem mestu ne bi pustila gospoda iz hiše s takim individuumem. Desmonetova je sobarico zavrnila: Marija, vam se meša. Preveč kriminalnih romanov čitate.

lette dobra žena in mati, dokler ni spoznala Blanca. Povedala mu je, da je Blanc tihotapec in zvodnik. Zbežala je z njim in se ni več vrnila. Nekot st ga obiskala Million in žena ter mu povedala, da je Weidmann morilec plesalke De Koven. Tricot je smatral to za šalo, zato ni o tem nikomur pravil. Plesalka De Koven je bila prva žrtev. Če bi Tricot takrat Weidmanna ovadil, bi še danes živeli sofer Couffy, Alzacanka Keller, impresario Leblond in emigrant Frommer ter agent Lesobre.

Državni tožilec zahteva smrtno kazen

Nestropno je publika čakala na zaslišanje zdravniška psihiatra glede duševnega stanja morilcev Weidmanna in Milliona. Profesor Genil-Perrin, ki je preiskal obtoženca, je izjavil jasno in odločno: Weidmann je popolnoma normalen in v celoti odgovoren za svoja dejanja. Million je tudi normalen in odgovoren, čeprav si je njegova mati sama končala življenje. Colette Tricot nikakor ni mitomanka, njena inteligenca je res povprečna, toda dobro ve, kaj dela. Normalen je tudi obtoženec Jean Blanc.

Chaudet, ki je eden izmed štirih Weidmannovih branilcev, je izvedenca vprašal: Ali ni mogoče, da bi kdo na Weidmanna vplival telepsihično? Profesor Genil-Perrin je odgovoril: Ne poznam telepsihiologije. Pokličite kakšnega magnetizerja ali čarovnika, morda bo kaj vedel o telepsihiologiji.

Izvedenec je nato pojasnil, kako je preiskal Weidmanna. Uporabil je običajno metodo izpraševanja pri preizkuševanju duševnega stanja. Branilec Moro-Giafferri je pripomnil, da so še druge metode, ki bi bile bolj primerne. Moro-Giafferri je opozoril tudi na atentat na predsednika nekdanje Nemške Avstrije Dollfussa, ki je bil baš tiste dni, ko je Weidmann živel v Parizu, umorjen. Vprašal je izvedenca: Ali ni mogoče, da so te dogodki vplivali na Weidmanna? Izvedenec je odgovoril, da je to mogoče, toda učinki vpliva baš dokazujejo, da je Weidmann zločinski človek.

Pred govorom državnega tožilca so branilci zopet pozvali Weidmanna, naj pove resnico glede umora impresarja Leblonda. Weidmann je odgovoril, da je povedal resnico in da ne obtožuje Milliona iz maščevanja. Če Million ne bo obsojen, toliko bolj je zanj. Če bo na obsojen, ne bo po nedolžnem, ker je kriv.

Državni tožilec Balmay je opisal vse Weidmanove zločine in grozotne okoliščine, v katerih so padle vse žrtve. Glede Milliona je izjavil, da je dokazano, da je bil Weidmannov pajdaš in mu je pomagal pri zločinih. Ali je v primeru Leblonda sprožil samokres Weidman ali Million, to je vseeno, oboje sta kriva. Državni tožilec je zahteval seveda za oboje zločinca smrtno kazen.

Do petka bodo govorili branilci, v petek pa bodo porotniki že odločili o krivdi obtožencev. Odgovoriti bodo morali na 80 vprašanj glede Weidmannove, Millionove, Blancove in Tricotine krivde.

Zopet vlom

Brežice, 25. marca

Pred dnevi smo poročali o vlovu v glavno tobačno zalogo v Brežicah v noči od 22. na 23. t. m. na škodo veletrgovca iz Krškega g. Ivanuša Eda, ki so mu vlomilci odnesli iz miznice 7100 din. Sedaj pa smo zvedeli, da so istemu dva dni prej vlomili v hišo v vinogradu pri Sremčici. Zlikovec je na oknu Ivanuševe hiše razbil šipo in skozi odprto ogledalo s roko v sobo in odprl zapah. Nato se je neslišno splazil v sobo in kuhinjo, kjer je imel lastnih precej vrednih predmetov, katerih pa se vlomilec ni dotaknil. Spelzal je po lestvi v podstrešje, kjer sta g. Ivanuš in njegov vinar g. Kerin Franc shranjevala suhe svinjino. Na škodo g. Ivanuša je vlomilec odnesel s podstrešja 3 šunke, težke 30 kg, vredne 600 din, in 28 mesenih klobas, vrednih 140 din, na škodo njegovega vinarja g. Kerina pa 5 kosov mesa in 2 klobasi v vrednosti 150 din. Po isti poti se je vlomilec zopet splazil iz hiše.

Ko je naslednje jutro vinar g. Kerin opazil tatvino svinjine, je to takoj javil brežjskim orožnikom, ki so začeli vlomilca kati zasledovati. Še istega dne so aretirali najbližjega soseda in ga odvedli v zaporo sreskega sodišča v Brežicah. Mož vlomne ni priznal in mu ga zaenkrat ni bilo mogoče dokazati. Sodišče ga je sicer izpustilo, vendar pa je uvedlo najstrožjo preiskavo.

Nameščenci KID so zborovali

Jesenice, 26. marca

V četrtek zvečer se je v spodnji dvorani Kazine vršila izredno dobro obiskana glavna skupščina Društva nameščenov Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Skupščino je otvoril in vodil predsednik g. ing. Franjo Baltič, ki je pozdravil navzoče, predvsem pa predsednika Z.D.Z.N. g. Joško Zemljčiča iz Ljubljane, kateremu so navzoči priredili življane ovacije. Predsednik je v daljšem govoru orisal delovanje društva med letom, ki je bilo zelo živahno in izkazuje na vseh področjih zelo lep napredek.

Zelo obširno in pregledno poročilo je podal tajnik g. Drago Cerar. Iz poročila je razvidno, da je društvo uspešno posredovalo pri Pok. zavodu za izdajo odlokov onim nameščencem, ki so bili prevedeni iz delavskega v nameščenski stalež in s tem postali zavarovanci Pokojninskega zavoda. Društvo je bilo v stalnem stiku z zvezo in v potem nje s Pokojninskim zavodom. Bratovsko skladnico, T.B.T.D. in Delavsko zbornico. Odbor si je prizadeval pri KID, da bi se tudi za nameščence izvedlo dodatno pokojninsko zavarovanje, kot so ga dosegli tovaršiji v Trbovljah in uvedel po smrtninski odpravek za vsakega umrlega člana v iznosu din 3.000.—, ki se ob vsakem smrtnem primeru izplača svojem iz tekočih društvenih sredstev.

Društvo je s 15 deleži pristopilo k zvezni Kreditni zadrugi, priredilo strokovni tečaj in eno predavanje. Blagajnik g. Stebih Mirko je poročal, da je imelo društvo v l. 1938 din 49.125,45 dohodkov in 39.122,45 din izdatkov, tako da znaša letni prebitkec din 10.003.—. Društveno premoženje predstavlja vrednost din 92.212,50. Koncem leta 1938 je društvo štelo 293 članov in članice.

Poročilo o nameščenskem zborovanju v imenu zveze pozdravil je podal g. Arnež Peter, o T.B.T.D.g. Cerar Drago, o Kreditni zadrugi pa g. Prevc Peter. V imenu revizorjev je poročal g. Herman Mar, da so našli blagajniško poslovanje v vzornem redu in predlagal blagajniku in upravi pohvalo in razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Zastopnik Z.D.Z.N. g. Joško Zemljčič je v imenu zveze pozdravil vse zborovalce in upravi čestitil k uspešnemu sporazumu. Podal je poročilo o sklenjenem sporazumu, ki bo nadomestilo volitve v Pokojninski zavod ter poročal o delu Z.D.Z.N. in T.B.T.D. in Delavske zbornice ter naglasil potrebo ustanovitve samostojne nameščenske zbornice. Poročilo g. Zemljčiča je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem.

O vseh poročilih se je razvila zelo živahna in stvarna debata, v katero so se poglgi g. ing. Nikolič, Cerar, Božič, Sušnik, Stebih, Bahnik in Korenčič.

V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. Tušar Josip, podpredsednik Sušnik Matija, Arnež Peter; odborniki: Stebih Mirko, Požek Lojze, Čop Srečko, Tratin Franjo, Prevc Peter, inž. Brufach Roman, Cerar Drago, Šoberi Pavel, Velepč Ivan, Babič Tine, Klinc Ivan, Bahnik Jože, Ravhekar Avgust; namestniki: Martin Aleksander, Znidar Janko, Torkar Tone; revizorji: Mar Herman, Jankula Stanko, Azman Franc Ks.

Š filmskega platna

Kino Matica: Heidi. Pri ljubljani Shirley Temple igra glavno vlogo v tem filmu. Zadnje čase smo videli nekaj filmov s tem čudežnim otrokom, ki nas nikakor niso navdušili. Američani so taki, da radi delajo poizkuse tudi z ljudmi. Shirley Temple je morala nastopati v filmih, ki nikakor niso ustrezali dejstvu, da je Shirley otrok in zaradi tega kot čudežna filmska zvezdica ne more biti primerna nosilka vloge, ki ni so skladu z otroškim zunanjim in notranjim svetom. Tako so nastali v hollywoodskih ateljejih filmi s Shirley Temple, ki so bili filmski kič. »Heidi« je pa film, v katerem je režiser dal otroku vlogo, ki ji docela ustreza. Besedilo je spretno prirejeno po nemškem romanu, ki ga je spisal Spyri. Na praznik in v nedeljo je bila dvorana razprodana, staro in mlado je drlo v kino, nihče ni zapustil dvorane razočaran.

Kino Union: Nekronana carica. Francoski film po romanu rumunske princeze Bibesco, ki je napisala nekaj romanov tudi v francosčini. Pred začetkom dejanja naznani režiser z besedilom, da ni imel drugega namena, kot prikazati ljubezen Katie Dolgoruke in carja Aleksandra II. Zaradi tega gledalec kot kritičen opazovalec tudi ne more očitati režiserju, da je izločil ali samo epizodno nakazal vse zgodovinske rešitve ali prikojene dogodke, ki so se pletli okoli ljubezni med carjem in Dolgoruko. Dolgorukovo igrata simpatična Danielle Darrieux, ki nima same prijetne zunanosti, temveč je tudi izborna igralka. V tem filmu je izralsko vsekakor nad svojim partnerjem Loderjem, ki ga vidimo v

vlogi carja. Loderjev car je neroden kot car in še bolj neroden ljubimec. Najbolj neješa pa je paša za oči v tem filmu: razkošje na dvoru, toaletne, blesteče dvorane, sijajni tipli. Kot celota film seveda ni kakšna mojstrovina, ker je bolj ilustracija dogodkov kot ustvarjanje prikazovanje življenjske vsebine, spada pa med najboljše filme te vrste, kar smo jih videli. Mnogi so ga že dvakrat videli. Danielle Darrieux je v tem filmu nepozabna.

Glasbeno življenje v Novem mestu

Novo mesto, 23. marca

Po zelo dolgem odmoru v prirejanju samostojnih koncertov je pretekli teden glasbeni odsek Sokolskega društva imel zpet svoj orkestralni nastop. Pod taktirko novega dirigenta br. Kamra Franca smo imeli priliko slišati salonski orkester starejših, odnosno v igranju že bolj večjih članov, in nato novo ustanovljen mladinski orkester. Članski orkester, obstoječ iz 19 godbenikov, nam je po otvoritvi sokolskih koncertov zaigral v prvem delu svojega programa Brahmsova Ogrska plesa št. 5 in 6 in valček iz Fausta. Oba komada sta bila podana dokaj dobro, posebno pa sta učinkovala oba ogrska plesa, za katere so poslušalci nagradili orkester z velikim aplavzom, medtem ko je valček prišel iz raznih prehodov precej šepajoč na druga mesta. Nekoliko več natančnosti in zahtev dirigenta bi orkestru brez

dvoma mnogo koristilo, da bi podobna mesta slišno — dobro izvozili. Sledil je nastop 14 članov mladinskega orkestra pod istim dirigentom s uvodnim Allterjevim Rendezvoujem in z najbolj znanimi in najlažjimi odlomki iz Jugoslovanskih biservov. Za nas čisto nov pojav mladinskega orkestra je bil za ti dve točki deležen burnega odobravanja in priznanja. Po tem je nastopil ponovno članski orkester z Bachovo Meditacijo, ki jo je zaigral z izmenom nekaterih godal in pihal s saksofoni. Sodeč po aplavzu po prejšnjih komadih in poznejših Schubertov Moment muzikal in Offenbachov Orfej v podzemlju, je ta najbolj vzgala, dasiravno bi bila lahko mnogo boljše zaigrana, posebno kar se saksofonov tiče.

Prav dobro je vplivala na poslušalce tudi lepo okrašena dvorana, ki jo je z lastnimi deli okrasil s pomočjo nekaterih članov akademski slikar br. Just Hvala. Koncert je bil zaključen z znano pesmijo Sokolskih legij, ki so jo skušali nekateri spremljati s petjem, kar pa se jim ni povsem posrečilo, ker jim najbrž ni znano besedilo te kratke in za uho tako lepe ter veličastne pesmi. Kakor smo zvedeli, nas bo naš glasbeni odsek na prihodnji prireditvi seznanil z izključno slovensko glasbo, na kar še zadalj opozarjamo naše občinstvo in želimo, da bi za to priliko napolnilo društveno dvorano vsaj v tolikem številu kakor jo je pri tem koncertu. Ročno v roki bomo naprej in najlažje zopet obudili naše glasbeno življenje, ki je v zadnjem času pokazalo zopet možnost življenja in resnega dela.

Seja trboveljskega občinskega odbora

Oddaja del pri gradnji novega občinskega doma — Razparcelacija občinskih parcel

Trbovlje, 23. marca

V torek popoldne je imel tukajšnji občinski odbor sejo, na kateri je razpravljaj zlasti o oddaji gradbenih del novega občinskega doma v Trbovljah. Predsednik občine g. Klenovšek je pojasnil najprej nekatere določbe taksnega zakona glede poriranja takšnih pristojbin na prireditve, nato pa je omenil težkoče, ki so nastale z izdajanjem novih poslovnih knjižic. Ker so občinski uslužbenci že itak z rednim delom obremenjeni in je treba urediti hkrati tudi domovinsko matico, je uprava sklenila namestiti kot začasnega dnevnika g. Vladislava Slapska, ki bo pomagal tudi pri izstavljanju novih poslovnih knjižic, katere si bo moralo vse delavstvo in nameščentvo nabaviti do konca tega leta.

V razpravo je prišla licitacija za oddajo del pri gradnji novega občinskega doma, ki se je vršila v ponedeljek 20. t. m. v občinski posvetovalnici v Trbovljah. Predsednik občine je poročal, da je bil razpis pravilno objavljen in da je bilo vloženih za težaška, železobetonska in zidarska dela 5 ponudb, za tesarska dela tudi 5 ponudb, za krovška dela 4 ponudbe, za kleparska dela 6 ponudb, za mizarska 4, za steklarska 2, za ključavničarska 4, za strelvodne naprave je došlo 5 ponudb, za pleskarska in soboliskarska dela 7 ponudb, za štukaturska dela 3 ponudbe in za instalcijska dela 1 ponudnik. Razen teh so bile vlozene tudi še nekatere ponudbe za parketarske in tapetniška dela, ki pa niso odgovarjale in so bile izločene iz licitacijskega postopanja.

Občinski odbor je po temeljiti razpravi oddal naslednjim ponudnikom: težaška, železobetonska, zidarska, tesarska in krovška dela gradbenemu podjetju Tönnies v Ljubljani, kleparska dela kleparskemu mojstru Francu Špornu v Trbovljah, mizarska dela mizarskim mojstrom A. Pavlenču, I. Cestniku in VI. Weissu iz Trbovelj, ključavničarska dela tv. Jereb iz Trbovelj, strelvodne naprave tv. Klenovščej Rajmund iz Trbovelj, pleskarska dela Dragotinu Stögerju iz Trbovelj, parketarska dela tv. Josip Rendeli iz Kamlova. Ker glede oddaje steklarskih, štukaturnih, elektro-instalcijskih in tapetniških del še ni padla odločitev radi formalnih pogojev v prvotnih ponudbah, so bo vršila druga licitacija glede teh del dne 30. marca ob 10. popoldne na občini.

Sledila je razprava glede razparcelacije občinskih zemljiških parcel za zgradbo privatnih enodružinskih stanovanjskih hišic, o čemer je občinski odbor razpravljaj že na seji 6. julija lanskega leta.

Iz škofje Loke

— Šahovski klub v škofji Loki je pravkar zaključil svoj turnir za naslov prvaka škofje Loke. Odkar obstoji klub, ni bilo za turnir toliko zanimanja kakor tokrat. Turnirja se je udeleževalo z izredno vztrajnostjo in vnuemo 29 igralcev. Naslov prvaka si je priboril Oblak Tine, ki je dosegel 25 in pol točke od dosegljivih 28. Na drugem mestu je Novak Stefan s 24 točkami in na tretjem Humer Rudolf s 22 točkami. Ostala mesta so zasedli naslednji: Vrančar Ivo 21 in pol, dr. Leo Kocijan 20 in pol, Krivec Rudolf 20, Knežević Dimitrije 19 in pol, Sušnik Ivan in Oblak Stanko 18 in pol, Djeranič Vido in Matul Franc 18, Brumen Franc in Zavadlav Gotard 17 in pol, Krek Lado 17, Babič Joško in Bogataj Janez 14, Kramaršič Marko 13 in pol, Škafar Stane 13, Vrančar Franc in Jamnik Janes 11, Vrančar Drago 10 in pol, Pečnik Franc in Mihelič Anton 10, Savnik Tine, Balderman Metod in Šelhavs Edvard 8 in pol, Babič Stevo 4 in pol, Ziherl Janes je izstopil.

— O astronomiji je bil naslov predavanja, ki ga je imel pred dnevi pri škofje-loškem Sokolu šolski upravitelj br. Edvin Clemente iz Šlezavnikov. Večer je otvoril br. Vojteh Debeljak, potem pa je spregovoril br. predavatelj, ki nas je v skro duvernih izjavah popeljal v tajne vesoljstva in nam povedal marsikaj, kar za njega človek iz knjig nekoliko težje ali pa naravnost nerad. Poljudno in dobro obiskano predavanje je svoj namen doseglo, zlasti se, ker je prinesel br. predavatelj s seboj vrsto slik. Prosvetni odsek bo priredil predavanja še do pozne pomladi.

— Karambol. Pri Poljanah, na ovinku, ki ga dela tam banovinska cesta, je prišlo v ponedeljek dopoldne do karambola. Skupaj sta trčila dva tovarna avtomobila. Proti škofji Loki je vozil tovarni avto prevoznika Antona B. z Lučin, ki ga je šofiral Matevž, v nasprotni smeri pa je prišel

neznan tovarni avto. Ker je bilo baš na ovinku, ni čudno, da sta zadela skupaj. Matevž je oplazil drugi avto in mu poškodoval levni blatnik. To bi ne bilo hudo, toda drugi tovarni avto je po vseh vidikih sodeč zaradi sunka odletel proti kamnarjev hiši in se potem poškodoval ob hiši. Škodo cenijo na okrog 300 din. Ljudje so preostali precej strahu.

— Vlom v jayorsko šolo. V poljanski dolini so vloni in tatvine kaj pogoste in v nedeljo je bilo vlomljeno v jayorsko šolo. Vlomilec je vlomil v stanovanje šolske upraviteljece Pipanove ter je pobral za nekaj tisoč din zlatnine in srebrnina. Najbrž se ga jim ne bo posrečilo prijeti, ker ni zapustil za seboj sledov.

— Arretdcija čudaša. Nedavno smo poročali o poskušnem vlovu v škofje-loško občinsko pisarno. V zvezi s tem so aretirali nekega možkega, ki se zagovarja zelo zmeden. Po pokliu je delavec. Nedavno je prošil za prenočišče pri posestniku Berniku, ki ga je vzel pod streho. Tedaj bi kmalu prišlo do požara in aretirani mošči se izgovarja, da ga je ogenj zbudil in da ne ve, kako je prišlo do tega. Glede vlovov se izgovarja, da je vlomil zato, da bi priklical orožnike. Vse kaže, da je aretirani možki kratke pameti. Baje je zapit in mu je zganje udarilo na možgane.

JASEN RAČUN

Sloveči francoski računar Henry Mondaux je nekoč zabaval družbo s svojimi presenetljivim znanjem matematike. Val so mu presenečeno sledili. Samo neki gospod je hotel pokazati svojo duhovitost in vprašal računajca:

— No, gospod Mondaux, če znate vse tako hitro in točno izračunati, boste gotovo tudi vedeli, kolikokrat je tridrat štiri! Na to vprašanje je Mondaux brez premisleka odgovoril: Če prištejemo k temu še vas, dobimo 120.

Bala egiptске princese

Na egiptskem kraljevskem dvoru so v dneh mrzličnih priprav pred svečanostmi ob poroki najstarejše sestre kralja Faruka princesa Fawzie in iranskega prestolonaslednika skrbno zavijali tudi stvari, ki jih je odpejala nevesta s seboj. 200 za-bojev in kovčegov je spremljalo mlado soprogo bodočega vladarja Perzije na poti v njeno novo domovino v Teheranu. Za bala je poskrbela egiptska kraljica mati, ki gotovo ni skoparila, saj ima dovolj denarja, da je lahko pripravila svoji hčeri primerno opremo.

V najboljšem pariškem modnem salonu so naročili poročno obleko, ki je veljala v našem denarju nad 100.000 din. Pravijo, da je to ena najlepših oblek, kar so jih kdaj nosile neveste. Mati je pripravila svoji nevesti nad 100 sportnih, promenadnih, popoldanskih in večernih oblek. Ker je Perzija v nasprotju z Egiptom dežela hudega mraza v zimskih mesecih, je vzela princesa s seboj tudi šest dragocenih kožuhov. Nakita in draguljev ima bodoča iranska kraljica za dobrih 13 milijonov v našem denarju. Med drugim ima zlat diadem, posut z biseri in diamanti, vreden sam okrog 6 milijonov. Ima tudi ogrlico iz starih vrst demantov vredno v našem denarju najmanj 3 milijone.

Letalo eksplodiralo v zraku

Čudna letalska nesreča se je pripetila v Angliji blizu Eryhorma v Yorkshiru. Enosedelno bojno letalo Spitfire je eksplodiralo v zraku in kose letala je razneslo daleč naokrog. 21-letni pilot Serjeant iz Cattericka je poskušal v trenutku, ko je nastala eksplozija, skočiti iz letala s padalom, toda padalo se ni odprlo in pilot se je ubil.

Druga nesreča se je pripetila v Bettisfieldu v Flintshiru, kjer se je moralo vojaško letalo spustiti na tla, pa je zadelo ob drevo in odletelo na železniško progo, kjer se je razbilo. Pilot je bil težko ranjen. Malo je manjkalo, da ni zavozil v razbito letalo ekspresni vlak. Strojevodji se je posrečilo v zadnjem hipu vlak ustaviti.

Na Hestonskem letališču v Londonu je pa ubilo civilno sportno letalo hčerke znane lorda Runcimana Margaret Fairweather 34-letno zdravnico dr. Elizabeto Cookovo iz Glasgowa. Bila je tako neprevidna, da se je približala propelerju letala v trenutku, ko je mehanik pognal motor. Dr. Cookova je bila namenjena s hčerko lorda Runcimana v Pariz.

Nasveti Marije Terezije hčeram

Ko je bila Marija Terezija cesarica, je napisala svojim hčeram mnogo pism. V katerih je še zdaj marsikaj zanimivega, pa tudi aktualnega. Naj omenimo tu samo nekaj nasvetov, ki jih je dala Marija Terezija v pismih svojim hčeram.

Edina prava sreča na svetu je srečno zakonsko življenje. — Ne ukloni se nikoli svojemu razpoloženju. Če se enkrat ukloneš, postane ono tvoj gospodar, a v družbi ne napravi tudi zaslužnih ljudi nič tako nezgodnih kakor slabo vedenje. — Kolika radost je biti ljubljena, a še večja je radost zaslužiti to. To je naša edina nagrada. — Prizadevaj si vedno in povsod dokopati se do resnice; naj ljudje vedo, da jim hočeš za vsako ceno priti do dna in da si neizprosna do lažnivcev in lažnih ovaduhov.

E Kirchberger

„Pot čez mrliča“

Johanski roman

Helena je vedela, da ima polkovnika rada. Vedela je, da je opravila najnevarnejše delo uspešno samo tedaj, če je delala z zavestjo, da bo polkovnik zadovoljen. Krup je bil čuden mož. Nihče se v njem ni spoznal, tudi ona ne. V času, ko je že prihajala do prepričanja, da jo im: tudi on rad, jo je mirne vesti poslal v Nemčijo. Saj je moral vendar vedeti, v kakšno nevarnost jo pošilja. Mar mu je bilo to vseeno? Morda je bil prepričan o njenih sposobnostih, da se ni bal za njo. Označil ni nobene drugega čustva razen svoje dolžnosti in to je izpolnjeval zelo vestno. Odkar je bil postal šef poročevalskega oddelka v ministrstvu, so lahko vsi najspodobnejši ljudje v berlinski centrali v brezdelju prekrizali roke.

Take misli so ji rojile po glavi, ko je krenila po kolovozni poti in se ustavila pred vrati Waldhausa. Najemnik je bil neki Gut. Toda pisal se je še drugače. Pomagal je bil že mnogim ljudem, ki so se bili zatekli k njemu po pomoč, pa naj so bili tihotapci iz Češke ali ljudje drugačnega kova. Bil je neustrašen in prebrisani kakor divji lovec. In ljudje, ki so se zatekali k njemu po pomoč, so bili lahko prepričani, da ne bodo zasačeni.

Od hiše se je razleglo besno lajanje psov. Gut je imel štiri velike doge, močne in divje, ki niso nikogar pustile do hiše.

Nekdo je zakričal na doge in vrata so se odprla.

Velikonočno veselje

45301-2204

Za lepe dneve najcenejši in najprimernejši otroški čevlji iz platna z gumastimi podplati.

44292-845

Novo za otroke! Pomladni otroški čevlji, izdelani iz diftina. Lahki in udobni za izprehode.

5851-63805

Otroški čevlji iz laka, za spomladanske dneve. Okusni in praktični.

5892-64853

Vaš otrok se bo razveselil teh finih čevljev iz laka, ki imajo zelo lep okrasek iz nubuka.

25425-8405

Udobni čevlji iz močnega angleškega platna, z gumijastim podplatom in gumijasto peto.

59

4644-44603

Elegantni čevlji za deklice iz boksarjavega boksa, z usnjenim podplatom in nizko peto.

59

34295-9178

Okusni ženski čevlji za spomlad, kombinirani iz modrega in belega diftina, z nizko peto.

99

4624-44658

Športni čevlji za deklice iz lahkega rjavega boksa, okrašeni z luknjicami. Za pomladne izprehode.

79

2605-46657

Nov pomladni model, izdelan iz finega rjavega boksa, z semi kombinacijo. Trpežen in pripraven za pomladanske izprehode.

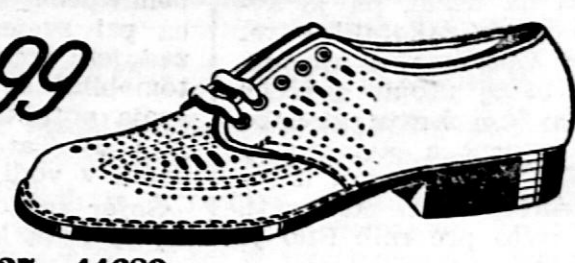
39

38397-6601

Lakasti polčevlji iz gume, odporni proti vodi in blatu. Čistijo se z mokro krpo. Nadomestujejo popolnoma usnjene čevlje.

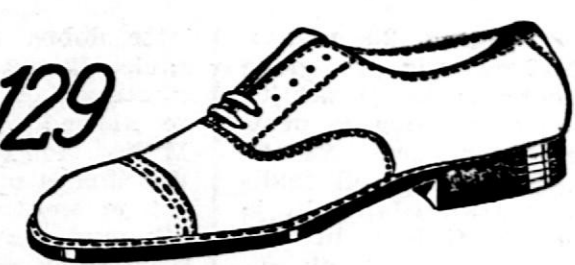
99

8927-44683

Elegantni moški čevlji za pomlad! Iz sivega ali drap semiša ali iz kože. Okrašene z luknjicami, z usnjenim podplatom.

129

3639-44974

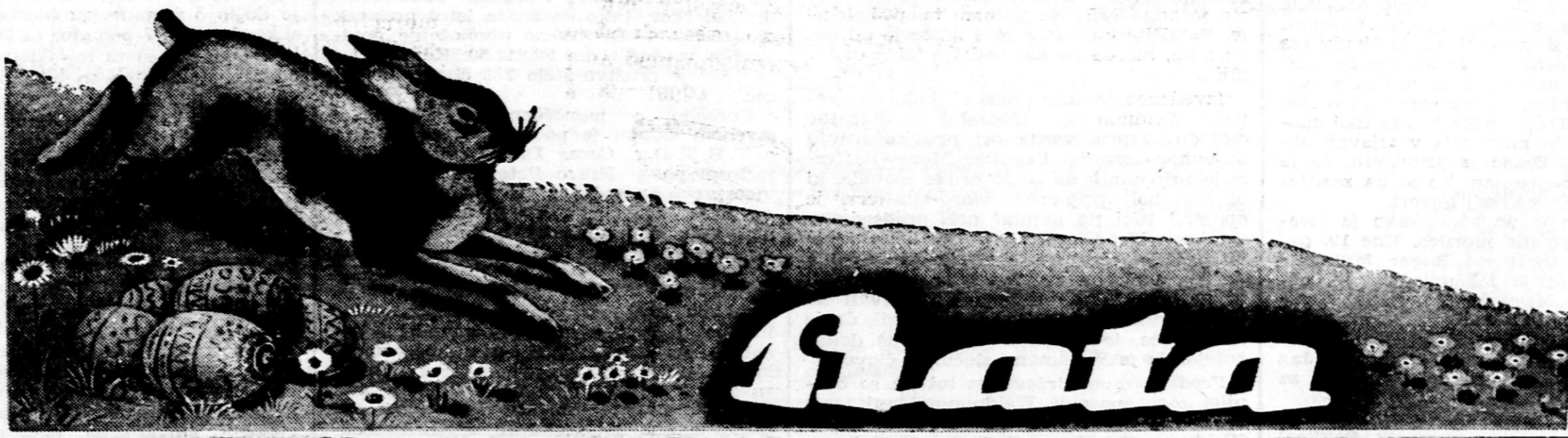
Moški lahki polčevlji, šivani na okvir izdelani iz finega usnja, z preluknjanim okrasom in usnjenim podplatom.

149

3639-44748

Udobni in trpežni čevlji iz najboljšega telečjega boksa, izdelani po angleškem modelu.

Najmanjša angleška vas

Najmanjša angleška vas, ki je pa obenem najbolj razvlečena in najbolj osamljena, je naselbina Elmley na otoku Chappcy, ležečem blizu oboje grofije Kentske, južno od izliva Temze. Če pravimo, da je naselbina na otoku, je to le deloma res. V resnici se razteza Elmley po pasu suhe

zemlje, zvezanem z otokom po nedostopnem, tri milje širokem močvirju. Blizu imajo vaščani do Kentske obale, namreč samo tri črt milje, toda tam se izliva reka v morje in ob plimi je vse zalito.

V Elmley živijo samo 20 ljudi, ki delajo večinoma na angleški celnici. Najstarejši prebivalec je 87 let stara žena Doddsova, ki dobi od svoje hčerke vsak dan po pošti pismo. To pomeni, da mora priti k nji vsak dan pismonoša, ki mora prehoditi več milj dolgo pot, računajoč tudi pre-

voz z brodom. Šolarji, ki jih je v vas komaj šest, morajo najprej dobro miljo peš do broda, potem pa štiri milje z brodom čez valčvečo vodo in še poldrugo miljo se morajo peljati, preden pridejo do šole. V naselbini ni ne zdravilnice, ne elektrike, ne nobene ceste. Hrano dovažajo s čolnom samo enkrat na teden, vsak četrtek. Če hoče kdo na celino, mora priključiti brod s signali. Nad vasico leži več noma megla in zato morajo streljati s puškami, da jih brodar sliši.

— vračala se je groza in prečuti dve noči, ki sta ji obtežili noge.

Bilo je divno jutro. Morala bi biti prav za prav že mirna, saj je bila na češki strani. In če bi bila krenila na levo, bi bila prišla v obmejno vas, kjer bi se bila pripravila na orožniški postaji. S tem bi bilo vse urejeno.

Helena pa ni mogla naprej. Groza jo je še vedno obhajala, da je bila še bolj utrujena in nemirna. Čuden je bil ta nemir — kakor da mora vsak čas nekdo priti in...

Niti svojih misli ni spredla do konca. Iz jutranje megle je stopil mož. Videla je samo njegove obrise, toda v njeni podzavesti je oživela vsa prestana groza. Hotela je vstati in zbežati pred tem neznancom, ki se ji je bližal počasi, strahotno počasi.

Ni je še videl. Bil je sključen in ogledoval je sledove v travi, ki so jih bile zapustile njene noge. Potem pa jo je naenkrat opazil. Stopil je k nji in ji naglo strgal šofersko kapo z glave. Njeni lasje so se razlezli po obrazu. Mož se je zarežal in posegel v žep.

Vedela je, kaj bo sledilo, pa ni bila sposobna brniti se.

Čisto mirno je potegnil mož iz žepa samokres in mirno je sprožil...

XVIII.

„Za teboj gredo, da bi te prijeli“

— Halo, halo! Pišite! V gozdiču, oddaljenem pet kilometrov severno od obmejne vasi Hradek Kristyny na severnem Češkem, so našli truplo ženske s prestreljeno glavo. Ženska je imela na sebi modro šofersko obleko in v njenem desnem naprsnem žepu so našli dokumente, glaseče se na ime Alberta

Fuchsa, šoferja iz Hamburga. Ustreljena ženska je 169 cm visoka, kostanjevih las, stara okrog devetintrideset let. Morilec je najbrž pobegnil čez mejo. Kdor bi vedel, kdo je ta ženska, naj se javi deželni orožniški preiskovalni centrali v Pragi ali pa najbližji orožniški postaji.

Polkovnik Krup je prebledel in se nepremično oziral na aparat. Oddajali so nekakšno poročilo o tatvini v krznarski trgovini. Napeti je moral vse sile, da je vstal in izključil tok.

— To je bila Helena — prav gotovo je bila to Helena... je zašepetal.

Stopil je k oknu in se zamišljeno zagledal na ulico. Zunaj je pršilo. Drobne deževne kapljice so drsele po oknu in se stekale na prizidku. Polkovnikov obraz je postal trd...

... saj bi je menda res ne bil smel pošiljati...

Proti večeru je nekdo pozvonil na vratih njegovega stanovanja. Vstopil je tujec, ki se je mimogrede ozrl nanj in mu izročil debelo pismo.

— To vam pošilja Gut. To je pustila pri njem včeraj neka ženska z naročilom, naj pošlje vam...

Mož je odšel. Krup je potegnil iz kuverte drobno pisano pismo s Heleninim podpisom.

... zla slutnja mi pravi, da ne pridem do Tebe in zato Ti pišem. To je zanesljivejše. Če bi se mi kaj pripetilo, boš imel vsaj točna poročila...

Polkovnik je čital pazljivo besedo za besedo. Helenino poročilo je bilo točno in izčrpno tako, da si je lahko iz njega ustvaril točno sliko o vsem, kar se je bilo zgodilo v Hamburgu. Helena v pismu ni omenila svojih čustev in vendar je polkovnik Krup iz vsakega stavka čutil njeno duševno razdvojenost, ki jo je preživljala, ko je pismo pisala.